

Hätäkeskustoiminnan kehittäminen

Aluejakotyöryhmän loppuraportti

Sisäinen turvallisuus

SISÄASIAINMINISTERIÖN JULKAISUJA 28/2009

SISÄASIAINMINISTERIÖ
Sisäinen turvallisuus

Hätäkeskustoiminnan kehittäminen

Aluejakotyöryhmän loppuraportti

Helsinki 2009

Sisäasiainministeriö
[Paino-/monistuspaikka]
[Paikkakunta] 2009

ISSN 1236-2840
ISBN 978-952-491-462-8 (nid.)
ISBN 978-952-491-463-5 (PDF)

Tekijät (toimielimestä, toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri) Hätäkeskustoiminnan kehittäminen, aluejakopäätöksen valmistelu Puheenjohtaja Antti Pelttari Sihteeri Ari Ekstrand		Julkaisun laji Työryhmän loppuraportti	
		Toimeksiantaja Sisäasiainministeriö	
		Toimielimen asettamispäivä 15.5.2009, SM029:00/2009	
Julkaisun nimi Hätäkeskustoiminnan kehittäminen, aluetyöryhmän loppuraportti (Utveckling av nödcentralsverksamheten, regionarbetsgruppens slutrapport)			
Julkaisun osat			
Tiivistelmä Sisäasiainministeriö asetti 15.5.2009 hätäkeskustoiminnan kehittämistä varten hanketyöryhmän, jonka tehtävänä oli valmistella ehdotus uudeksi hätäkeskustoiminnan aluejaoksi. Työryhmän asettamisen taustalla oli sisäasiainministeriön hätäkeskustoiminnan strategiatyöryhmän 17.3.2009 luovuttama loppuraportti, jonka mukaan hätäkeskusten aluejaon kehittämisessä keskeisiä tavoitteita ovat muun muassa keskusten lukumäärän vähentäminen, hätäkeskusten toimintamallien uudistaminen ja yhtenäistäminen valtakunnallisesti, hätäkeskustoiminnan sopeuttaminen väheneviin resursseihin sekä väestön ja viranomaisten palveluodotuksiin vastaaminen. Aluetyöryhmän toimeksiannossa hätäkeskustoiminnan kehittämistä pidettiin kiireellisenä tehtävänä. Tämän vuoksi on perusteltua, että aluejakopäätös tehdään nykyisen hätäkeskuslainsäädännön mukaisesti ja valtioneuvoston päätöksellä. Toimeksiantona oli tehdä esitys valtakunnan alueen jakamisesta uudelleen tarkoituksenmukaisella tavalla. Peruslähdekohtana työryhmässä pidettiin sitä, että toteutettava aluejakomuutos ei vaaranna hätäkeskustoiminnan palvelutasoa. Muun muassa kaksikielinen palvelu turvataan ja hälytystoiminnan nopeutta parannetaan. Työryhmä oli yksimielinen siitä, että keskeisten Hätäkeskuslaitoksen yhteistyöviranomaisten omista aluejaoista ei tule ilman vahvoja perusteita poiketa hätäkeskustoimialueita määriteltäessä. Työryhmä esittää seuraavaa: 1) Uudenmaan alue muodostaa siirtymäkauden jälkeen yhden hätäkeskusalueen. 2) Uudenmaan ulkopuolella Suomi jaetaan enintään viiteen väestömäärältään mahdollisimman tasakokoiseen hätäkeskusalueeseen. Hätäkeskuslain 5§:n 1 momentin mukaisesti valtioneuvosto tekee päätöksen hätäkeskusalueista, minkä jälkeen sisäasiainministeriö tekee päätöksen hätäkeskuslain 5§:n 2 momentin mukaisesti hätäkeskusten sijainnista hätäkeskusalueilla. Nämä päätökset tehdään mahdollisimman pian, kuitenkin vuoden 2009 kuluessa. 3) Uusien hätäkeskusalueiden käyttöönotto tapahtuu valtioneuvoston päätöksen mukaisesti. Ne muuttuisivat uuden hätäkeskuslainsäädännön mukaisiksi toimialueiksi uudistetun lainsäädännön tullessa voimaan. 4) Hätäkeskustoiminnan rakenteellinen uudistaminen tulisi työryhmän mielestä käynnistää välittömästi valtioneuvoston päätöksen jälkeen. Siirtymäkausi jatkuu vuoden 2015 loppuun, ellei tästä poikkeamiseen ole erityisiä perusteita. 5) Siirtymäkauden aikana nykyiset hätäkeskukset jatkaisivat hätäilmoitusten vastaanottoa, ellei uudistuksen toimeenpanoa jollakin alueella ole perusteltua toteuttaa aikaisemmin.			
Avainsanat (asiasanat) Hätäkeskuslaitos, hätäkeskukset, hätäilmoitukset, viranomaisyhteistyö			
Muut tiedot Sähköisen julkaisun ISBN 978-952-491-463-5 (PDF), osoite www.intermin.fi/julkaisut			
Sarjan nimi ja numero Sisäasiainministeriön julkaisut 28/2009		ISSN 1236-2840	ISBN 978-952-491-462-8
Kokonaissivumäärä 38	Kieli Suomi	Hinta 20 € + alv	Luottamuksellisuus Julkinen
Jakaja Sisäasiainministeriö, julkaisupalvelut		Kustantaja/julkaisija Sisäasiainministeriö	

<p>Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare) Utveckling av nödcentralsverksamheten, beredning av beslut om regionindelning Ordförande Antti Pelttari Sekreterare Ari Ekstrand</p>	Typ av publikation Inrikesministeriets publikationer	
	Uppdragsgivare Inrikesministeriet	
	Datum för tillsättandet av organet 15.5.2009, SM029:00/2009	
Publikation (även den finska titeln) Utveckling av nödcentralsverksamheten, regionarbetsgruppens slutrapport (Hätäkeskustoiminnan kehittäminen, aluetyöryhmän loppuraportti)		
Publikationens delar		
<p>Referat</p> <p>I syfte att utveckla nödcentralsverksamheten tillsatte inrikesministeriet 15.5.2009 en projektarbetsgrupp med uppgift att bereda ett förslag till ny regionindelning av nödcentralsverksamheten.</p> <p>Bakom tillsättandet av arbetsgruppen låg slutrapporten som inrikesministeriets strategiarbetsgrupp för nödcentralsverksamheten lämnade 17.3.2009 och enligt vilken de viktigaste målen i utvecklandet av nödcentralernas regionindelning bl.a. är färre centraler, en landsomfattande reform och förenhetligande av nödcentralernas handlingsmodeller, anpassning av nödcentralerna till de minskande resurser och uppfyllelse av de förväntningar på tjänster som befolkningen och myndigheterna har.</p> <p>Regionarbetsgruppen ansåg utvecklingen av nödcentralsverksamheten vara brådskande. Av den här anledningen är det motiverat att beslutet om regionindelning fattas i enlighet med den gällande lagstiftningen om nödcentraler och på beslut av statsrådet.</p> <p>I uppdraget ingick att lägga fram förslag på en ändamålsenlig nyindelning av landet. Utgångspunkten som ligger till grund för arbetsgruppen är att reformen av regionindelningen inte ska äventyra nödcentralsverksamhetens servicenivå. Bl.a. ska den tvåspråkiga servicen garanteras och utryckningshastigheten förbättras.</p> <p>Arbetsgruppens medlemmar var ense om att man inte utan vägande skäl ska avvika från de regionala indelningar av landet som Nödcentralsverkets samarbetsmyndigheter tillämpar när man fastställer nödcentralernas verksamhetsområden.</p> <p>Arbetsgruppen för fram följande:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Nylands område bildar en nödcentralskrets när övergångsperioden går ut. 2) Området utanför Nyland indelas i högst fem till befolkningensmängden så jämnstora kretsar som möjligt. I enlighet med 5 § 1 mom. i lagen om nödcentraler fattar statsrådet beslut om nödcentralskretsarna, därefter beslutar inrikesministeriet med stöd av 5 § 2 mom. om placeringen av nödcentralerna inom nödcentralskretsarna. Dessa beslut fattas så fort om möjligt, men senast under 2009. 3) De nya nödcentralskretsarna tas i bruk i enlighet med statsrådets beslut. De ska omändras till nödcentralskretsar så som avses i den nya lagstiftningen om nödcentraler när den reviderade lagstiftningen träder i kraft. 4) Den strukturella reformen av nödcentralsverksamheten ska enligt arbetsgruppens åsikt inledas omedelbart efter att statsrådet har fattat beslut i frågan. Övergångsperioden fortsätter till slutet av 2015 om det inte finns särskild anledning till att avvika från den. 5) Under övergångsperioden fortsätter de nuvarande nödcentralerna att emot larm, såvida det inte visar sig befogat att inom något område verkställa reformen tidigare. 		
Nyckelord Nödcentralsverket, nödcentralskretsar, 112 nödnummer, myndighetssamarbete		
Övriga uppgifter Elektronisk version, ISBN 978-952-491-463-5 (PDF), www.intermin.fi/publikationer		
Seriens namn och nummer Inrikesministeriets publikation 28/2009	ISSN 1236-2840	ISBN 978-952-491-462-8
Sidoantal 38	Språk Finska	Pris 20 € + moms
Distribution Inrikesministeriet publikationstjänst		Förläggare/utgivare Inrikesministeriet

Sisäasiainministeriölle

Valtioneuvoston 4.12.2007 eduskunnalle antaman selonteon mukaan hätäkeskustoimintaa tulee kehittää ja toiminnan tuottavuutta lisätä Hätäkeskuslaitoksen rakenteita uudistamalla. Sisäasiainministeriö asetti 15.5.2009 hätäkeskustoiminnan kehittämistä varten hanketyöryhmän, jonka tehtävänä oli valmistella ehdotus uudeksi hätäkeskustoiminnan aluejaoksi.

Työryhmän asettamisen taustalla oli sisäasiainministeriön hätäkeskustoiminnan strategiatyöryhmän 17.3.2009 luovuttama loppuraportti, jonka mukaan hätäkeskusten aluejaon kehittämisessä keskeisiä tavoitteita ovat muun muassa keskusten lukumäärän vähentäminen, hätäkeskusten toimintamallien uudistaminen ja yhtenäistäminen valtakunnallisesti, hätäkeskustoiminnan sopeuttaminen väheneviin resursseihin sekä väestön ja viranomaisten palveluodotuksiin vastaaminen.

Hanketyöryhmään kutsuttiin suostumuksensa perusteella seuraavat:

- puheenjohtaja, valtiosihteeri Antti Peltari, sisäasiainministeriö
- poliisijohtaja Jorma Toivanen, sisäasiainministeriö/poliisiosasto
- tietoverkkojohtaja Pekka Tulokas, sisäasiainministeriö/pelastusosasto
- ylilääkäri Tom Silfvast, sosiaali- ja terveysministeriö
- pelastusjohtaja Vesa Parkko, Kymenlaakson pelastuslaitos
- hätäkeskuslaitoksen johtaja Martti Kunnasvuori, Hätäkeskuslaitos
- hätäkeskuksen johtaja Jouko Rytönen, Pirkanmaan hätäkeskus
- sihteeri, laatupäällikkö Ari Ekstrand, Hätäkeskuslaitos

Työryhmää täydennettiin myöhemmin henkilöstöjärjestöjen edustuksella:

- vuoromestari Jorma Seppälä, Pardia
- toiminnanjohtaja Petri Hynninen, Pardia
- viestipäällikkö Kai Paldanius, JUKO
- neuvottelupäällikkö Jorma Viiala, JHL
- sopimustoimitsija Sami Matikainen, JHL

Asiantuntijoina työryhmä kuuli ylitarkastaja Juhani Porthania ja neuvotteleva virkamies Johanna Hakalaa sisäasiainministeriön pelastusosastolta.

Hankkeen määräaika oli 28.8.2009.

Työryhmä kokoontui kuusi kertaa.

Saatuana työnsä päätökseen työryhmä luovuttaa kunnioittaen työnsä sisäasiainministeriölle.

Raportti sisältää JUKO:n, JHL ry:n sekä HAL ry:n jättämät, liitteenä olevat lausumat.

Helsingissä 8. päivänä syyskuuta 2009

Antti Pelttari

Jorma Toivanen

Pekka Tulokas

Tom Silfvast

Vesa Parkko

Martti Kunnasvuori

Jouko Rytönen

Ari Ekstrand

Sisällys

1	Selvityksen lähtökohdat.....	4
1.1	Hallitusohjelma	4
1.2	Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle 2007	4
1.3	SM:n hanke strategisten linjausten laatimiseksi	7
1.4	SM:n päätös strategisista linjauksista 15.5.2009	8
1.5	Aluejakotyöryhmä.....	8
2	HÄTÄKESKUSTOIMINNAN HISTORIAA.....	9
2.1	Aikaisemmat aluejaot.....	9
2.1.1	Pelastustoimi 1976.....	9
2.1.2	Poliisitoimi 1991.....	9
2.1.3	Pelastustoimi 1991.....	9
2.1.4	Hätäkeskuslaki 2001	10
2.1.5	Hätäkeskuslaitos 2006	10
2.2	Aikaisemmat hätäkeskusaluejakoa koskevat selvitykset	10
2.2.1	Hätäkeskushanke 1994	10
2.2.2	Selvitys hätäkeskusten sijoituspaikoista 15.5.2000.....	11
2.2.3	Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan hätäkeskusaluejakoa koskeva selvitys (2003).....	11
3	ERI VIRANOMAISTEN ALUEJAKOJEN NYKYTILA.....	12
3.1	Poliisitoimi	12
3.2	Sosiaali- ja terveystoimi	12
3.3	Pelastustoimi	12
3.4	Rajavartiolaitos	12
4	HÄTÄKESKUSTOIMIALUEJAON MUODOSTAMISEN PERUSTEITA	13
4.1	Aluejaon peruslähtökohtia	13
4.1.1	Valtioneuvoston selonteko	13
4.1.2	Strategiatyöryhmän loppuraportti.....	13
4.1.3	Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi hätäkeskustoiminnasta ...	14
4.1.4	Hätäkeskuslaitoksen talous.....	16
4.1.5	Aluehallinnon uudistaminen.....	16
4.1.6	Yhteenveto aluejaon peruslähtökohdista	17
4.2	Työryhmän jäsenten esille tuomat aluejaon kriteerit	17

4.2.1	Yhteistyöviranomaisten aluejaot	18
4.2.1.1	Poliisitoimen, pelastustoimen, sosiaali- ja terveystoimen aluerajoja ei rikota.....	18
4.2.1.2	Helsingin, Espoon ja Vantaan tulee kuulua samaan alueeseen	18
4.2.1.3	Aluejaossa tulee huomioida meneillään olevat kuntaliitosneuvottelu	18
4.2.1.4	Aluejaossa tulee huomioida terveydenhuollon erityisvastuualuejako.....	18
4.2.1.5	Jokaisella alueella tulisi olla poliisin ja pelastustoimen tilannekeskukset	19
4.2.1.6	Toimialueissa tulee huomioida nykyinen läänijako	19
4.2.2	Hätäkeskustoiminnan palvelukyky	19
4.2.2.1	Hätäkeskusten palvelukyvyssä tulee huomioida hälyttämisketjun nopeus.....	19
4.2.2.2	Väestömäärät toimialueilla ovat lähellä toisiaan.....	19
4.2.2.3	Aluejaon tulee huomioida asukasluvun lisäksi nykyisten alueiden ilmoitusmäärät sekä väestön liikkuvuus	19
4.2.2.4	Aluejaon tulee huomioida pätevän henkilökunnan saatavuus	20
4.2.2.5	Aluejaon tulee huomioida hätäkeskusten toimintakyky järjestelmien vikaantuessa.....	20
4.2.2.6	Alueiden tulee olla viranomaisten operatiivisen toiminnan kannalta vertailukelpoisia.....	20
4.2.2.7	Aluejaon tulee huomioida kaksikielisyys.....	21
4.2.3	Hätäkeskustoiminnan tehokkuus	21
4.2.3.1	Aluejaon tulee tukea laitoksen johtamista.....	21
4.2.3.2	Aluejako ei saa rajoittaa operatiivisen toiminnan optimaalista suunnittelua	22
4.2.3.3	Väestömäärän tulee olla riittävän suuri.....	22
4.2.3.4	Aluejaon uudistamisella pyritään kustannussäästöihin... ..	22
4.2.3.5	Aluejaon tulee kestää aikaa	23
4.2.4	Olemassa olevat toimitilat	23
4.2.4.1	Aluejaon tulee huomioida alueen tietotekniset valmiudet/suunnitelmat	23
4.2.4.2	Hätäkeskusten tulee toimia riittävän tasoissa suojatiloissa	23
4.2.4.3	Aluejaon tulee huomioida toimipisteiden tilaratkaisujen kapasiteetti ja muunneltavuus	24
4.2.5	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	24
5	TYÖRYHMÄN ESITYS HÄTÄKESKUSTEN TOIMIALUEJAOIKSI	24

Liitteet

Liite 1: Eriävät mielipiteet

Liite 2: Poliisilaitokset

Liite 3: Yliopistollisten sairaaloiden erityistason sairaanhoidon erityisvastuualueet

Liite 4: Pelastustoimen alueet

Liite 5: Rajavartiolaitos

Liite 6: Hätäkeskusalueet

1 Selvityksen lähtökohdat

1.1 Hallitusohjelma

Matti Vanhasen 2. hallituksen hallitusohjelman mukaisesti hätäkeskuslaitoksen toimintavarmuus ja -nopeus varmistetaan. Hätäkeskustoiminta ja tietojärjestelmät uudistetaan siten, että keskuksat verkotetaan niin, että ne voivat tukea toisiaan ruuhkatilanteissa ja poikkeusoloissa.

Tämän ohjelmakohdan toteutukseen on valtion budjetissa varattu 6,3 miljoonaa euroa tälle hallituskaudelle. Lisäksi hätäkeskuslaitoksen johtamisen kehittämiseen on budjetoitu 2 miljoonaa euroa. Tällä rahoituksella on tarkoitus toteuttaa hankkeen ensimmäinen, vuoden 2009 loppuun kestävä ns. määrittelyvaihe, jossa tavoitteena on luoda tulevaisuuden valtakunnallinen hätäkeskustoiminnan malli ja tietotekninen vaatimusmäärittely. Hankkeessa ei oteta kantaa hätäkeskusalueisiin, vaan toimintamalli suunnitellaan hätäkeskusten lukumäärästä riippumattomaksi.

Hätäkeskustoiminnan kehittämishanke tähtää hätäkeskustoiminnan strategiseen muutoksen, jonka toteutusvaihe sijoittuisi vuosille 2012–2015. Uuden tietojärjestelmän kilpailutus ja tietojärjestelmäriippumattomat käyttöönottoimenpiteet alkavat vuoden 2009 lopulla.

1.2 Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle 2007

Hallituksen esitys hätäkeskuslaiksi ja pelastustoimilain muuttamiseksi (HE 87/1999) annettiin vuonna 1999. Hyväksyessään hätäkeskuslain eduskunta edellytti hallituksen tarkkaan seuraavan uudistuksen ja sen tavoitteiden toteutumista sekä uuden lainsäädännön soveltamista ja toimivuutta sekä antavan eduskunnalle viimeistään vuoden 2007 loppuun mennessä seikkaperäisen selonteon, jossa arvioidaan muun ohella hätäkeskuspalvelujen saatavuutta, hätäkeskusten mahdollisuutta palvella sekä suomenkielistä että ruotsinkielistä väestöä asianmukaisesti, tietojärjestelmien toimivuutta, henkilötietojen käsittelyä koskevia kysymyksiä, henkilöstön ammattitaitoa erityisesti henkilötietojen käsittelyssä ja pääkaupunkiseudun erillisjärjestelmää.

Eduskunnalle annettavaa selonteon valmistelua varten sisäasiainministeriö tilasi hätäkeskusuudistuksen arvioinnin Gaia Consulting Oy:ltä

Kesäkuussa 2006 aloitetun arvioinnin raportissa arvioitsijoiden keskeisiä johtopäätöksiä olivat mm.:

- Palvelut pystytään tuottamaan ilman viranomaisten erillisistä keskuksista johtuvaa viivettä. Toiminnassa on kuitenkin ollut nykyodotuksiin nähden

riittämättömistä resursseista johtuvia osin merkittäviäkin viiveitä ja alueellisia eroja.

- Hätäkeskuksissa on ympäri vuorokauden henkilöstöä mitoituksen mukaisesti. Henkilöstöä ei kuitenkaan aina ole riittävästi suorittamaan nykyisellä organisoinnilla niitä tehtäviä ja täyttämään niitä odotuksia, joita hätäkeskustoiminnalle tätä nykyä asetetaan. Työn kuormittavuus on selkeästi liian korkea.
- Se, pystyvätkö hätäkeskukset toimimaan poikkeusoloissa, riippuu poikkeusolojen luonteesta, sillä osa hätäkeskuksista on sijoitettu maanalaisiin suojatiloihin mutta osa hätäkeskuksista maanpäällisiin, kevyesti suojattuihin tiloihin. Tilannetta on pidettävä kuitenkin lähtökohtaisesti onnistuneena kompromissina.
- Ammattikoulutuksen sisältöön ollaan pääosin tyytyväisiä. Poliisimiehen toimesta siirtyneiden henkilöiden täydennyskoulutusta on lähtökohtaisesti pidettävä riittämättömänä.
- Hallinnonalojen ohjeistukseen tähtäävän yhteistyön määrä ja luonne vaihtelevat merkittävästi hätäkeskusalueittain. Yhteistyöryhmät toimivat eräillä alueilla täysipainoisesti, kun taas toisilla alueilla ryhmien toiminta on loppunut ja yhteistyö toteutuu henkilötasolla. Yhteistyö poliisin kanssa sujuu valtakunnallisesti katsottuna pääosin hyvin. Sairaankuljetuksessa ja ensihoidossa on haasteena toimijoiden monimuotoisuus. Pelastustoimen ja hätäkeskusten välinen yhteistyö on haastavaa mm. vasteiden monimutkaisuuden, yhteisen kielen puuttumisen ja rajallisten suunnitteluresurssien vuoksi.
- Uudistus on mahdollistanut toiminnan kustannustehokkaan kehittämisen ja laajentamisen esimerkiksi sosiaalipäivystyksen suuntaan. Hätäkeskusten ydintoiminnot ovat tehokkaita. Hätäkeskusten tukitoiminnot (esim. hallinto) vaativat kehittämistä.
- Yhteistyön suunnittelun tehokkuudessa on ollut huomattavia ongelmia, jotka ovat kuitenkin pääasiassa nyt vähentyneet. Operatiivisen yhteistyön tehokkuudessa on ollut pääasiassa resurssipulasta, epäselvästä työnjaosta ja yhteistyöviranomaisten ohjeistuksen puutteellisuudesta johtuvia ongelmia.
- Yhteistyöviranomaisten ja hätäkeskusten työnjako päivystysasioissa sekä johtokeskustoiminnassa on epäselvä, mikä johtaa yhteistyön tehottomuuteen.
- Hätäkeskustoiminta on puhelun vastaus- ja hälytysaikojen osalta keskimäärin suhteellisen laadukasta lukuun ottamatta tiettyjä resurssipulasta johtuneita tilanteita.

- Viranomaisyhteistyön laadukkuudessa keskeiset tyytymättömyyden aiheuttajat näyttäisivät olevan resurssipula, tietojärjestelmän ongelmat, epäselvä työnjako, ongelmat hätäkeskuspäivystäjien koulutuksessa ja kattavien riskinarviointiohjeistuksien puute. Näiltä osin toiminnan laadukkuus on kiinni lähinnä Hätäkeskuslaitoksen toimintaedellytysten saattamisesta kuntoon tehtävien ja viranomaisten välisen työnjaon määrittelyn kautta.
- Hätäkeskuslaitos tarjoaa palvelut periaatteessa tehokkaasti sekä väestölle että yhteistyöviranomaisille, mutta palvelujen saatavuudessa on resursseista ja työnjakokysymyksistä johtuvia viiveitä, jotka ovat osin merkittäviä.
- Suomenkielisillä alueilla ei aina pystytä palvelemaan avuntarvitsijoita ruotsiksi. Tällaisia tarpeita ei myöskään ole esiintynyt. Erityisiä tarpeita saamenkieliselle palvelulle ei ole tunnistettu. Kaksikielisille alueille on vaikeuksia rekrytoida kaksikielisiä hätäkeskuspäivystäjiä. Englannin ja venäjän osaamistarpeet korostuvat turistialueilla ja Itä-Suomessa.

Tehdyn arvioinnin pohjalta sisäasiainministeriö valmisteli valtioneuvoston selonteon hätäkeskusuudistuksesta 2007 (VNS 3/2007 vp.), jonka mukaisesti hallitus asetti seuraavat kehittämistavoitteet:

- Hätäkeskuspalveluiden saatavuus turvataan paikalliset olosuhteet huomioon ottaen ja niiden laadusta huolehditaan koko maassa.
- Palvelut turvataan molemmilla kansalliskielillä.
- Monikulttuurisen Suomen ja maahanmuuttajien toiminnalle asettamiin vaatimuksiin vastataan.
- Resurssien käyttämistä tehostetaan toimintamallia muuttamalla ja henkilöstön osaamisen jatkuvalla parantamisella.
- Hätäkeskuslaitoksen toimintavarmuus ja -nopeus varmistetaan.
- Hätäkeskustoiminta ja tietojärjestelmät uudistetaan ja keskuksot verkotetaan niin, että ne voivat tukea toisiaan ruuhkatilanteissa ja poikkeusoloissa.
- Hätäkeskustoimintaa tehostetaan ja toiminnan tuottavuutta lisätään Hätäkeskuslaitoksen rakenteita kehittämällä.

- Vuoden 2008 aikana selvitetään hätäkeskusaluejakoon liittyvät tarpeet ja mahdollisuudet alueiden suurentamiseen sekä laaditaan toimenpidesuunnitelma uuden aluejaon toteuttamiseksi viimeistään vuoteen 2015 mennessä.
- Hätäkeskustoiminta yhdenmukaistetaan valtakunnallisella tasolla.
- Valtakunnallinen tietojärjestelmä ja yhteinen tietokanta otetaan operatiiviseen käyttöön vuosien 2012 - 2015 välillä.
- Varautuminen poikkeusoloihin ja suuronnettomuuksiin paranee hätäkeskusten varmistuksessa toinen toisiaan.

1.3 SM:n hanke strategisten linjausten laatimiseksi

Valtioneuvoston selonteon pohjalta sisäasiainministeriö asetti 11.11.2008 hätäkeskustoiminnan kehittämistä varten hankkeen, jonka tehtävänä oli antaa selvitys Hätäkeskuslaitosta koskevista strategisista linjauksista. Hankkeen määräaika oli 31.12.2008. Hanketyöryhmä sai työlleen jatkoaikaa 28.2.2009 asti.

Työryhmä esitti loppuraportissaan (sisäasiainministeriön julkaisu 7/2009) seuraavat strategiset linjaukset hätäkeskustoiminnan kehittämiseksi:

- Hätäkeskustoiminta, toimintamallit ja niihin liittyvä ohjeistus yhdenmukaistetaan valtakunnallisella tasolla Hätäkeskuslaitoksen ja sitä käyttävien viranomaistahojen toimesta.
- Hätäkeskustoiminnan voimavarat keskitetään keskusten ydintehtäviin valtakunnallisten linjausten mukaisesti. Hätäkeskusten tukitoimintoja karsitaan ja järjestetään uudelleen. Tällaisia tukitoimintoja ovat muun muassa ilmoitinlaitetestaukset, kiireettömien puheluiden ja neuvontapalveluiden järjestäminen sekä ennalta suunnitellut potilaiden hoitolaitossiirtojen järjestelyt.
- Hätäkeskuslaitoksen johtamista kehitetään selkeyttämällä laitoksen sisäistä ja ulkoista johtamismallia. Toiminnan strateginen ohjaus keskitetään sisäasiainministeriölle ja sosiaali- ja terveysministeriölle ja hallinnollinen ja operatiivinen päätöksenteko Hätäkeskuslaitokselle.
- Siirrytään yhteen päivystyshenkilöstön virkanimikkeeseen, joka on hätäkeskuspäivystäjä. Hätäkeskuspäivystäjäkoulutuksen opetussuunnitelma tulee uudistaa.
- Kiinteästä aluejaosta luovutaan. Valtakunnan alue jaetaan neljästä kuuteen toimialueeseen. Strategian toimeenpano edellyttää toimialuejakopäätöksen

valmistelun välitöntä käynnistämistä, rakennemuutoksen tukemista ja julkisen sektorin tuottavuuden toimenpideohjelmaan perustuvan henkilöstömäärän muutoksen vaikutusten selvittämistä.

1.4 SM:n päätös strategisista linjauksista 15.5.2009

Sisäasiainministeriö antoi 15.5.2009 päätöksen hätäkeskustoiminnan kehittämisestä. Päätöksen mukaan hätäkeskustoimintaa kehitetään seuraavien linjausten mukaisesti:

- Hätäkeskustoimintaan liittyvät toimintamallit yhdenmukaistetaan valtakunnallisesti. Uusi toimintatapa ja sitä tukeva uudistettu hätäkeskustietojärjestelmä otetaan käyttöön vuoteen 2015 mennessä. Tavoitteen onnistumisen kannalta on tärkeää, että yhteistyöviranomaiset osallistuvat uudistamistyöhön.
- Hätäkeskuspalveluiden ja tehokkaan viranomaisyhteistyön varmistamiseksi hätäkeskustoiminnan alueita tulee laajentaa ja niiden määrää vähentää. Sisäasiainministeriö käynnistää hätäkeskustoiminnan kehittämistä käsitelleen strategiatyöryhmän loppuraportin pohjalta toukokuussa 2009 hankkeen, jonka tulee mahdollisimman pikaisella aikataululla tehdä esitys uudeksi aluejaoksi. Aluejaon tultua vahvistetuksi sisäasiainministeriö määrittelee hätäilmoituksia vastaanottavat toimintayksiköt sekä aluejaon uudistamisen tavoiteaikataulun.
- Hätäkeskuspäivystäjäkoulutus auditoidaan ja opetussuunnitelman sisältö tarkistetaan arvioinnin tulosten perusteella.
- Sisäasiainministeriö valmistelee hallituksen esityksen uudeksi hätäkeskustoimintaa koskevaksi laiksi, jossa selkeytetään johtamista, hätäkeskuslaitoksen ja sen palveluja käyttävien virastojen työnjakoa sekä lakisääteisten palvelujen määrittelyä. Tavoitteena on, että Hätäkeskuslaitos voisi nykyistä paremmin keskittyä ydintehtäviinsä.
- Strategian toimeenpanossa noudatetaan hyvää henkilöstöpolitiikkaa.

1.5 Aluejakotyöryhmä

Sisäasiainministeriö asetti 15.5.2009 hätäkeskustoiminnan kehittämis- ja aluejakopäätöksen valmistelutyöryhmän.

Työryhmän toimeksiannossa viitataan valtioneuvoston selontekoon, jonka mukaisesti hätäkeskustoimintaa tulee kehittää ja toiminnan tuottavuutta lisätä hätäkeskuslaitoksen rakenteita uudistamalla.

Tämän lisäksi viitattiin strategiatyöryhmän loppuraporttiin, jossa hätäkeskusten aluejaon kehittämisen keskeisiksi tavoitteiksi oli kirjattu muun muassa, että keskusten lukumäärää vähennetään, hätäkeskusten toimintamallit uudistetaan ja yhtenäistetään valtakunnallisesti, hätäkeskustoiminta sopeutetaan väheneviin resursseihin ja vastataan väestön ja viranomaisten palveluodotuksiin.

Samaisen loppuraportin mukaan maata ei ole tarpeellista jakaa nykyisenkaltaisiin itsenäisiin hätäkeskusalueisiin yhtenäisen toimintamallin ja valtakunnallisen yhtenäisen tietojärjestelmän toteuttamisen jälkeen. Uuden toimialuejaon käyttöönottoon saakka hätäilmoitusten vastaanottoa jatkettaisiin pääsääntöisesti nykyisissä hätäkeskuksissa.

Aluejakotyöryhmälle annettiin tehtäväksi valmistella ehdotus uudeksi aluejaoksi. Toimeksiannon lähtökohtana oli valtakunnan alueen jako tarkoituksenmukaisella tavalla strategiatyöryhmän loppuraportin pohjalta.

Hankkeen määräaika oli 28.8.2009.

2 HÄTÄKESKUSTOIMINNAN HISTORIAA

2.1 Aikaisemmat aluejaot

2.1.1 Pelastustoimi 1976

Pelastustoimen ensimmäinen hälytysaluejako vuodelta 1976 tukeutui senaikaiseen puhelinverkkoryhmäjakoon. Hälytysalueita oli 58 ja niiden rajat noudattivat vähäisin poikkeuksin verkkoryhmien rajoja. Kunnalliset hätäkeskukset alkoivat ottaa myös sosiaali- ja terveystoimen hälytyksiä vastaan 1980-luvulla.

2.1.2 Poliisitoimi 1991

Vuonna 1991 poliisipiirejä oli 246, joista poliisilaitoksia 26 ja nimismiespiirejä 220. Yhteistoiminnan kattavuudesta riippuen päivystys hoidettiin joko ympärivuorokautisena tai vain virka-ajan ulkopuolisena aikana alueen keskuspiirissä. Ympäri vuorokauden toimivia poliisin hälytyskeskuksia oli 75.

2.1.3 Pelastustoimi 1991

Sisäasiainministeriö määräsi 5.4.1991 pelastustoimen hälytysaluejaon kehittämisestä siten, että hälytysalueiden määrää tuli vähentää 58:sta 27 alueeseen. Uuteen hätäkeskusjärjestelmään tuli siirtyä asteittain ja alueittain. Samassa yhteydessä tuli kokeiltavaksi poliisin hälyttämistoimintojen yhdistäminen hätäkeskukseen. Uuden

hätäkeskusjärjestelmän suunnittelu käynnistyi keväällä 1991 sisäasiainministeriön asettamalla hätäkeskushankkeen esitutkimusprojektilla.

2.1.4 Hätäkeskuslaki 2001

Vuonna 1996 käynnistyneestä hätäkeskuskokeiluvaiheesta siirryttiin hätäkeskuslain mukaiseen, valtion ylläpitämään hätäkeskustoimintaan vuonna 2001, jolloin perustettiin pelastustointa, poliisia sekä sosiaali- ja terveystointa yhteisesti palveleva Hätäkeskuslaitos. Pääkaupunkiseutu ei tuolloin kuulunut lain soveltamisalaan ja jäi uudistuksen ulkopuolelle. Hätäkeskuslainsäädäntöä muutettiin 1.1.2004 siten, että myös pääkaupunkiseutu liitettiin hätäkeskuslain piiriin.

2.1.5 Hätäkeskuslaitos 2006

Hätäkeskuslaitos on toiminut nykyisessä 15 keskuksen laajuudessa vuoden 2006 alusta lukien.

Hätäkeskustoiminta Ahvenanmaalla hoidetaan maakunnan itsehallinnon alaan kuuluvan lainsäädännön mukaisesti.

2.2 Aikaisemmat hätäkeskusaluejakoa koskevat selvitykset

2.2.1 Hätäkeskushanke 1994

Sisäasiainministeriön Hätäkeskushanke kutsui vuonna 1994 koolle työryhmän, jonka toimeksiantona oli selvittää eri viranomaisten hälytysalueiden yhtenäistämismahdollisuuksia sekä suurimpien hälytysalueiden muodostamista teknis-taloudellinen tarkoituksenmukaisuus huomioon ottaen. Tämä Hätäkeskusaluejakotyöryhmä sai työnsä valmiiksi vuonna 1995. Työn tuloksena syntynyt loppuraportti ja ehdotusta hälytysaluejaoksi ei kuitenkaan tällöin julkistettu, sillä päätettiin odottaa lääninuudistuksen mahdollisia vaikutuksia hälytysaluejaon muodostamiseen. Hälytysaluejakotyöryhmä jatkoi työtään jälleen marraskuussa 1997 ja jätti loppuraporttinsa 18.3.1998.

Työryhmän esittämä hälytysaluejako perustui pääosin maakuntajakoon sekä ennen 1.9.1997 voimassa olleeseen läänijakoon. Aluejaossa tavoiteltiin noin 300 000 asukkaan väestöpohjaa toiminnallisuuteen ja taloudellisuuteen perustuen. Näiden optimaalinen yhteensovittaminen oli hankalaa ja työryhmä joutui kompromissiratkaisuihin. Kaikkia työryhmän esittämiä alueita ei toteutettu, kuten silloisten Pohjois-Karjalan ja Mikkelin läänit yhdistävää Savo-Karjalaa, jossa väestömäärä olisi vastannut paremmin tavoitetta. Työryhmä esitti, että Suomeen perustettaisiin viimeistään vuoteen 2010 mennessä 13 hätäkeskusta, jotka vastaisivat palo- ja pelastustoimelle, poliisitoimelle, sosiaali- ja

terveystoimelle sekä osin rajavartiolaitokselle tulevien hätäilmoitusten vastaanotosta ja tarkoituksenmukaisten yksiköiden hälyttämisestä.

2.2.2 Selvitys hätäkeskusten sijoituspaikoista 15.5.2000

Pelastusylijohtaja päätti 15.11.1999 selvitystehtävästä, jonka tarkoituksena oli selvittää alueittain valtion hätäkeskusten mahdolliset sijoituspaikat sekä tehdä edullisuusvertailu eri vaihtoehtojen kesken.

Selvityksen yhteenvedossa todettiin, että hätäkeskukset on tarkoituksenmukaista sijoittaa mahdollisimman vahvoihin hallinnollisiin keskuksiin. Tällöin voidaan yhdistää hälytystoimintojen, häiriötilanteiden ja poikkeusolojen johtamistoiminnan ja yleisen hallinnon tietoliikenneyhteyksien tarvetta. Mitä enemmän vastuu- ja yhteistoimintaviranomaisia paikkakunnalla on sitä helpompaa ja nopeampaa johtamistoiminnan käynnistäminen selvitysprojektin mielestä olisi.

2.2.3 Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan hätäkeskusaluejakoa koskeva selvitys (2003).

Sisäasiainministeriö asetti 10.12.2002 työryhmän selvittämään Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan maakunnissa hätäkeskusten aluejakoa ja hätäkeskusten sijoituspaikkakuntia. Selvityksen tekeminen tuli tarpeelliseksi kun Espoo, Helsinki, Kauniainen, Kirkkonummi, Siuntio ja Vantaa esitettiin hätäkeskuslain muuttamista koskevalla hallituksen esityksellä liitettäväksi muualla maassa jo aikaisemmin säädettyyn valtion ylläpitämään turvallisuusviranomaisten yhteiseen hätäkeskusjärjestelmään.

Työryhmä päätyi esittämään hätäkeskusten aluejaon perusteeksi kahta vaihtoehtoista mallia. Toisessa mallissa Helsingin alueen lisäksi muut Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan maakuntiin kuuluvat kunnat muodostaisivat toisen alueen. Toisessa mallissa Helsingin alueen lisäksi muu Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan maakuntien alue jaettaisiin kahteen alueeseen.

Työryhmä piti kolmen hätäkeskuksen mallia kyseistä aluetta varten toiminnallisesti tarkoituksenmukaisimpana, mutta kalliimpana. Tarkoituksenmukaisuus kolmen keskuksen mallissa muodostui nimenomaan hätäkeskusten koosta, jotka olivat silloisiin muihin keskuksiin verrattuna samaa luokkaa.

3 ERI VIRANOMAISTEN ALUEJAKOJEN NYKYTILA

3.1 Poliisitoimi

Vuoden 2008 alusta 90 kihlakunnan poliisilaitosta lakkautettiin ja niiden tilalle perustettiin 24 poliisilaitosta, joilla on yhteensä noin 180 palveluyksikköä. Kaikki poliisilaitokset eivät ole ympärivuorokautisesti miehitettyjä.

Hälytysten välittäminen on keskitetty Hätäkeskuslaitoksen hätäkeskuksiin.

Helsingin poliisilaitos poikkeaa muista paikallispoliisin yksiköistä. Se on toiminnallisesti suoraan sisäasiainministeriön poliisiosaston alainen yksikkö. Normaalien paikallispoliisitehtävien lisäksi se vastaa myös eräistä valtakunnallisista erityistehtävistä.

Poliisilaitosten nimet ja alueet näkyvät liitteessä.

3.2 Sosiaali- ja terveystoimi

Tulevassa terveydenhuoltolaissa kaavaillaan sairaanhoitopiireille ja terveydenhuollon erityisvastuualueille merkittävää roolia ensihoitopalvelun ja sairaankuljetuksen hallinnoinnissa.

Sairaanhoitopiirejä on tällä hetkellä 20 ja erityisvastuualueita 5. Niiden nimet ja nykyiset alueet näkyvät liitteessä.

3.3 Pelastustoimi

Vuoden 2004 alussa yksittäisille kunnille aikaisemmin kuuluneet pelastustoimen tehtävät siirrettiin 22 alueellisen pelastuslaitoksen hoidettavaksi. Ahvenanmaalla on pelastustoimessa oma maakunnallinen lainsäädäntönsä.

Pelastuslaitosten nimet ja alueet näkyvät liitteessä.

3.4 Rajavartiolaitos

Rajavartiolaitoksen aluejako käsittää neljä rajavartiostoa ja kaksi merivartiostoa. Merivartiostot käsittävät yhteensä kuusi merivartioaluetta. Meripelastuskeskus sijaitsee Turussa ja merivartiolohkokeskkukset Vaasassa ja Helsingissä.

Merivartiostojen nimet ja alueet näkyvät liitteessä.

4 HÄTÄKESKUSTOIMIALUEJAON MUODOSTAMISEN PERUSTEITA

4.1 Aluejaon peruslähtökohtia

Hätäkeskustoiminnan kehittämis- ja aluejakopäätöksen valmistelutyöryhmän asettaminen nojaa kahteen dokumenttiin; valtioneuvoston selontekoon hätäkeskusuudistuksesta 2007 (VNS3/2007 vp), sekä strategiatyöryhmän loppuraporttiin (sisäasiainministeriön julkaisu 7/2007).

Hätäkeskuslaitosta ohjataan jatkossa näiden dokumenttien, sekä voimassa olevan lainsäädännön määrittelemien tavoitteiden mukaisesti. Hätäkeskustoimialuejako muodostaa hallinnollisen rakenteen, joka tukee näiden tavoitteiden savuttamista.

Jäljempänä tekstissä käytettävällä termillä ”toimialue” tarkoitetaan valmisteilla olevan lainsäädännön tarkoittamaa aluejakoa.

4.1.1 Valtioneuvoston selonteko

Valtioneuvoston selonteon hätäkeskusuudistuksesta 2007 mukaisesti hätäkeskustoimintaa tulee kehittää ja toiminnan tuottavuutta lisätä hätäkeskuslaitoksen rakenteita uudistamalla.

4.1.2 Strategiatyöryhmän loppuraportti

Strategiatyöryhmän loppuraportissa todetaan hätäkeskuslaitoksen toiminnasta muun muassa seuraavaa:

Hätäkeskuslaitos ei kaikilta osin muodosta toiminnallista virastokokonaisuutta. Toimintamallien eriytyessä muun muassa yksiselitteisen ohjaustasomäärittelyn ja tukitoimia koskevan palvelutason määrittelyn puute on johtanut hätäkeskusalueilla erilaisiin tulkintoihin ja väestössä erilaisiin palveluodotuksiin.

Hätäkeskuslaitoksen maantieteellinen aluejako ei enää vastaa toiminnallisia tarpeita. Keskukset ovat kooltaan ja toimintatavoiltaan niin erilaisia, ettei toiminnan yhtenäistäminen tai eri keskusten toisensa varmistaminen ole mahdollista. Pienimpien keskusten suhteelliset toimintakustannukset ovat noin kaksinkertaiset suurempiin verrattuna.

Operatiivisen toiminnan kannalta henkilöstöä ei ole voitu joustavasti kohdentaa eri hätäkeskuksiin palveluiden kysynnän mukaan. Palveluita tai toimintoja ei voida myöskään järjestellä tarkoituksenmukaisesti eikä keskittää valtakunnallisesti uudelleen.

Hätäkeskuslaitoksen nykyisen rakenteen ylläpitäminen toimintakykyisenä siten, että se vastaisi toiminnallisia tarpeita, edellyttäisi merkittävää henkilöstön ja määrärahojen lisäämistä. Muussa tapauksessa Hätäkeskuslaitos avun saannin kannalta keskeisenä toimijana ei kykene selviytymään sille kuuluvista lakisääteisistä tehtävistä.

Tämän vuoksi strategiatyöryhmän loppuraportissa hätäkeskusten aluejaon keskeisiksi tavoitteiksi on asetettu muun muassa:

- keskusten lukumäärän vähentäminen
- hätäkeskusten toimintamallien yhtenäistäminen valtakunnallisesti
- hätäkeskustoiminnan sopeuttaminen väheneviin resursseihin
- väestön ja viranomaisten palveluodotuksiin vastaaminen

4.1.3 Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi hätäkeskustoiminnasta

Sisäasiainministeriössä valmistellaan parhaillaan hallituksen esitystä laiksi hätäkeskustoiminnasta. Luonnos on tällä hetkellä lausuntokierroksella.

Esityksen tavoitteena on edistää väestön turvallisuutta ja järjestää hätäkeskuspalvelujen tuottaminen. Hätäkeskustoimintaa koskeva lainsäädäntö uudistetaan vastaamaan paremmin toiminnan kehittämisen vaatimuksia. Sekä Hätäkeskuslaitoksen että yhteistyöviranomaisten toimintatapoja uudistetaan valtakunnallisesti.

Lakiesityksessä selkeytetään ja täsmennetään hätäkeskustoiminnan normeja muun muassa seuraavasti:

Johtaminen

Lakiesityksen tavoitteena on kehittää sisäasiainministeriön alaisen Hätäkeskuslaitoksen hallinnollisia rakenteita ja mahdollistaa toiminnan kokonaisvaltainen ohjaus- ja kehittäminen. Hätäkeskuslaitos olisi hätäkeskustoiminnasta vastaava keskusvirasto. Virka-alue olisi Manner-Suomi.

Hätäkeskuslaitoksen toimivalta hoitaa tehtäviään ei olisi alueellisesti tai paikallisesti rajoitettua. Laitoksessa ei olisi erillisiksi katsottavia aluevastuussa olevia alueellisia hätäkeskuksia tai piirihallinnon kaltaisia vain alueellisesti toimivaltaisia viranomaisia. Hätäkeskuslaitos hoitaisi tehtäviään verkottuneen toimintamallin mukaan, mikä toteutetaan valtakunnallisella tietojärjestelmällä.

Lailla säädettäisiin laitoksen johto- ja ohjaussuhteista kattavasti siten, ettei laitoksessa toimi resursseista kilpailevia ja toiminnaltaan eriytyviä yksiköitä. Johtamisrakenteita kehittämällä varmistettaisiin yhdensuuntainen toiminnan kehittäminen ja toteutus.

Palvelutaso

Toiminnan luotettavuus lisääntyisi nykytilanteeseen verrattuna, koska toimintaa voidaan tarvittaessa hoitaa valittavasta toimipisteestä käsin koko maan alueella.

Hätäkeskuslaitoksen ja yhteistyöviranomaisten toimintatapoja uudistetaan valtakunnallisesti.

Hätäpuhelukuiden ohjaus Hätäkeskuslaitokseen ei ole riippuvainen hätäkeskusten sijainnista tai toimialueista; ohjaus tulee järjestää optimaalisesti. Tavoitetilana on Hätäkeskuslaitos, jolla olisi valtakunnallinen hätäilmoitusten ohjausjärjestelmä, johon hätäilmoitukset kytkeytyisivät ja jossa ilmoituksia käsiteltäisiin laitoksen sisäisen toimintamallin mukaan. Hätäkeskuslaitoksen Manner-Suomen kattava virka-alue mahdollistaa tehtävien keskitetyn hoitamisen tai muun toimintojen tarkoituksenmukaisen järjestelyn tai puhelujen siirtymisen ruuhkatilanteissa. Kielelliset näkökohdat otettaisiin huomioon teknisin menetelmin henkilökunnan kirjautuessa tietojärjestelmään. Tämä mahdollistaisi myös monikulttuurisuuden asettamiin vaatimuksiin vastaamisen.

Hätäkeskuslaitoksen voimavarat suunnattaisiin moninkertaisesta hallinnosta operatiiviseen toimintaan. Organisaatorakennetta ja toimintaprosesseja kehittämällä myös hallinnollisten asioiden hoitamista olisi mahdollista koota ja keventää.

Henkilöstö

Verkottunut toimintamalli antaisi mahdollisuuden työmäärän jakamiseen. Henkilöstöä voitaisiin kohdentaa palveluiden kysynnän mukaan ja toimintoja voitaisiin järjestellä valtakunnallisesti uudelleen.

Valtion tuottavuusohjelma vaikuttaa Hätäkeskuslaitoksen henkilöstömäärään vähentävästi. Toimintaa voidaan järjestellä ja työn kuormitukseen voidaan vaikuttaa myös toisin keinoin kuin henkilöstön lisäämisellä. Järjestelmän kehittäminen on mahdollisuus myös henkilöstölle, koska se tarjoaa mahdollisuuksia erilaisiin työjärjestelyihin ja niiden puitteissa parantaa mahdollisuuksia koulutukseen ja osaamisen kehittämiseen.

Kaksikielinen palvelu

Kielilain (423/2003) nojalla Hätäkeskuslaitos olisi virka-alueellaan kaksikielinen viranomaisena, joka palvelee sekä suomeksi että ruotsiksi. Laitoksessa ei olisi aluehallinnon muodostavia alueellisia yksiköitä, joiden kielellinen asema tulisi määritellä nykyisellä tavalla. Julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (424/2003) mukaan Hätäkeskuslaitoksen on koulutusta järjestämällä ja muilla henkilöstöpoliittisilla toimilla huolehdittava siitä, että sen henkilöstöllä on

riittävä kielitaito tehtävien hoitamiseksi. Edelleen virantäytön yhteydessä on varmistauduttava siitä, että palvelukseen otettavalla on työtehtävien edellyttämä kielitaito.

Hätäilmoitusten käsittely virka-alueella kielellisten tarpeiden mukaan voidaan järjestää tietojärjestelmän avulla, jolloin henkilöstön kielitaitoa on mahdollista hyödyntää tehokkaasti. Uudistettava toimintamalli mahdollistaa henkilöstön osaamisen hyödyntämisen niin, että kansalliskielten lisäksi palvelua voitaneen antaa nykyistä paremmin muillakin kielillä.

4.1.4 Hätäkeskuslaitoksen talous

Sisäasiainministeriön hallinnonalan toiminta- ja taloussuunnitelmassa 2011 - 2014 on Hätäkeskuslaitoksen toimintamenoille jaettu kehys pienenevä. Toimintamenoille varattu perusrahoitus pienenee vuodesta 2010 vuoteen 2014 noin viisi prosenttia. Samanaikaisesti kustannukset kuitenkin kasvavat nykyisellä kustannusrakenteella.

Vuoden 2011 toimintamenoille varattu määräraha on noin 1,2 miljoona euroa pienempi kuin arvioidut menot. Tämän jälkeen erotus suurenee joka vuosi noin sadallatuhannella eurolla mikäli toiminnassa ei tapahdu muutosta.

Alijäämä muodostuu tuottavuusohjelmaan liittyvästä henkilöstömäärärahojen leikkauksesta sekä yleisestä toimitilojen vuokriin ja tietohallinnon kuluihin liittyvästä kustannuskehityksestä.

4.1.5 Aluehallinnon uudistaminen

Vuonna 2007 käynnistetyn aluehallinnon uudistamishankkeen (ALKU) tavoitteena on parantaa valtion aluehallinnon kansalais- ja asiakaslähtöisyyttä, tuloksellisuutta ja tehokkuutta. Kuusi aluehallintoviranomaista lakkautetaan. Lääninhallitusten, työ- ja elinkeinokeskusten, alueellisten ympäristökeskusten, ympäristölupavirastojen, tiepiirien ja työsuojelupiirien työsuojelutoimistojen tehtävät kootaan ja uudelleen organisoidaan kahteen uuteen viranomaiseen: aluehallintovirastoon (AVI) ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen (ELY).

Aluehallinnon uudistamishanke koskee alueviranomaisia. Hätäkeskukset ovat nykyisenkin lain perusteella keskusviraston toimipisteitä, jotka eivät ole paikallisviranomaisten toimivallan piirissä. Uudistuksen yhteydessä lääninhallituksilta poistuvat yleisviranomaistehtävät, joten hätäkeskustoiminnan rajapintaa aluehallinnolla ei tässäkään mielessä enää ole.

Hätäkeskuslaitos on hätäkeskustoiminnasta vastaava keskusvirasto, jonka virka-alue on koko Manner-Suomi, toisin kuin AVI- ja ELY-viranomaisilla. Perustettavat AVI- ja

ELY-alueet ovat myös väestömääriensä puolesta erikokoiset, joten ne eivät tästäkään syystä ole hätäkeskustoimialuejaon kannalta tarkoituksenmukaisia.

4.1.6 Yhteenveto aluejaon peruslähtökohdista

Aluetyöryhmän asettamispäätöksessä työryhmän tehtäväksi annettiin tehdä esitys valtakunnan alueen jakamisesta tarkoituksenmukaisella tavalla.

Edellä mainittuihin lähtökohtiin perustuen aluetyöryhmän työskentelyä ovat ohjanneet seuraavat tavoitteet:

Hätäkeskuslaitos on hätäkeskustoiminnasta vastaava keskusvirasto, jonka virka-alue on Manner-Suomi. Virka-alue jaetaan toimialueisiin, jotka muodostuvat yhdestä tai useammasta hätäkeskuksesta. Hätäkeskuslaitos hoitaa tehtäviään verkottuneen toimintamallin mukaan, mikä toteutetaan valtakunnallisella tietojärjestelmällä ja tietokannalla.

Hätäkeskuslaitoksen virka-alue jaetaan hallinnollisiin hätäkeskustoimialueisiin ja hätäkeskusten määrää vähennetään. Tämä on mahdollista toteuttaa täysimääräisesti uutta hätäkeskustietojärjestelmää käyttöön otettaessa arviolta 2012 - 2015 välisenä aikana. Käyttöön ottoon saakka hätäilmoitusten vastaanottoa jatketaan pääsääntöisesti nykyisissä hätäkeskuksissa.

Hätäkeskustoimialuejaon toteutuksen yhteydessä viranomaisten yhteisen hätäkeskustoiminnan toimintamallit yhtenäistetään ja uudistetaan yhdessä yhteistyöviranomaisten kanssa valtakunnallisesti.

Väestön ja viranomaisten palveluodotuksiin vastataan hyvällä suunnittelulla sekä verkottuneen toimintamallin tuomia mahdollisuuksia hyödyntämällä.

Hätäkeskuslaitoksen kaksikielinen palvelu turvataan.

Hätäkeskustoiminta sopeutetaan väheneviin resursseihin muun muassa Hätäkeskuslaitoksen hallintoa sekä toimitilojen käyttöä tehostamalla.

Henkilöstön näkökulmasta muutos toteutetaan mahdollisuutena erilaisiin työjärjestelyihin, koulutukseen ja osaamisen kehittämiseen.

4.2 Työryhmän jäsenten esille tuomat aluejaon kriteerit

Työryhmän jäsenet ehdottivat kriteerejä hätäkeskustoimialuejaolle. Nämä kriteerit on seuraavassa jaettu viiteen ryhmään: yhteistyöviranomaisten aluejaot,

häätäkeskustoiminnan palvelukyky, häätäkeskustoiminnan tehokkuus, olemassa olevat toimitilat sekä henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen.

4.2.1 Yhteistyöviranomaisten aluejaot

4.2.1.1 Poliisitoimen, pelastustoimen, sosiaali- ja terveystoimen aluerajaaja ei rikota

Tällä hetkellä voimassa olevat yhteistyöviranomaisten hallinnolliset aluejaot muodostavat myös jatkossa häätäkeskustoimialuejaon perustan. Yksi häätäkeskustoimialue voi pitää sisällään useampia toisen viranomaisen alueita, mutta nämä toisen viranomaisen alueet eivät voi sijoittua kahdelle häätäkeskustoimialueelle.

4.2.1.2 Helsingin, Espoon ja Vantaan tulee kuulua samaan alueeseen

Valmisteilla olevan lain häätäkeskustoiminnasta mukaisesti Häätäkeskuslaitoksen valtakunnallinen toimintatapa merkitsisi sitä, että alueelliset yhteistyöviranomaiset antaisivat toimialoillaan valtakunnallisten linjausten mukaisesti yhteen sovitettut ohjeet Häätäkeskuslaitokselle eikä yksittäiselle häätäkeskukselle. Paikalliset tarpeet otettaisiin huomioon ensisijaisesti tietyille alueelle tarkoitettujen ohjeiden välityksellä.

Pääkaupunkiseudun kolme suurta kaupunkia muodostavat viranomaistoiminnassa yhteistyöalueen. Jotta tämän yhteistyön tarpeet olisi mahdollista huomioida Häätäkeskuslaitoksen alueellisilla ohjeilla, tulisi pääkaupunkiseudun kolme kaupunkia kuulua samaan häätäkeskustoimialueeseen.

4.2.1.3 Aluejaossa tulee huomioida meneillään olevat kuntaliitosneuvottelu

Kuntien yhdistymiset vaikuttavat häätäkeskustoimintaan yhteistyöviranomaisten toimialueiden kautta. Mikäli kuntaliitokset vaikuttavat yhteistyöviranomaisten toimialuejakoon, tulee tämä huomioida myös häätäkeskustoimialueissa. Mahdolliset muutostarpeet tulevat jatkumaan myös tulevaisuudessa.

4.2.1.4 Aluejaossa tulee huomioida terveydenhuollon erityisvastuualuejako

Tulevassa terveydenhuoltolaissa kaavaillaan sairaanhoitopiireille ja terveydenhuollon erityisvastuualueille merkittävää roolia ensihoitopalvelun ja sairaankuljetuksen hallinnoinnissa. Lain valmistelu on kuitenkin vielä kesken, joten tulevia terveydenhuollon erityisvastuualuejakoja ei ole vielä tiedossa. Esitys laiksi tulee eduskuntakäsittelyyn todennäköisesti helmikuussa 2010. Tällä hetkellä esitys sisältää viisi terveydenhuollon erityisvastuualuetta.

4.2.1.5 Jokaisella alueella tulisi olla poliisin ja pelastustoimen tilannekeskukset

Hätäkeskustoimialueet muodostavat luonnollisia hallinnollisia yhteistyöalueita. Operatiivisen suunnittelun kannalta olisi perusteltua, että jokaisella hätäkeskustoimialueella olisi poliisin ja pelastuksen laitos/laitoksia, jotka yksin tai yhdessä kykenisivät perustamaan viranomaisen oman tilannekeskuksen.

4.2.1.6 Toimialueissa tulee huomioida nykyinen läänijako

Nykyinen läänijako on muodostunut pelastustoimessa yhteistyötä kokoavaksi rakenteeksi. Tämän vuoksi läänijako sekä tuleva aluehallintoviranomaisten jako tulisi mahdollisuuksien mukaan huomioida hätäkeskustoimialuejaossa.

4.2.2 Hätäkeskustoiminnan palvelukyky

4.2.2.1 Hätäkeskusten palvelukyvyssä tulee huomioida hälyttämisketjun nopeus

Avunsaajien kannalta pelastustoiminnalle asetetuista vaatimuksista keskeisimpiä on nopeus. Hälytysketjun nopeuden tulee parantua uuden aluejaon mukaisissa hätäkeskuksissa. Tämä edellyttää viranomaisketjun kaikkien lenkkien toimivuutta.

4.2.2.2 Väestömäärät toimialueilla ovat lähellä toisiaan

Tavoitteena oleva hätäkeskusten toimintamallien yhdenmukaistaminen edellyttää toimintaympäristöä, joka on mahdollisimman samankaltainen. Väestömäärä on tärkein yksittäinen hätäkeskusten toimintaa kuvaava tekijä. Sen suhteessa määräytyvät joko suoraan tai epäsuorasti hätäkeskusten tehtävät.

Samankokoiset keskukset mahdollistavat toiminnan ohjauksen tehokkaasti niin, että prosessit saadaan vakioitua. Vakioidut palvelut ja prosessit mahdollistavat hätäkeskusten keskinäisen korvaamisen ruuhka- tai muissa poikkeustilanteissa. Kun hätäkeskuksessa käytettävä työskentelymalli ei eroa keskusten välillä, on tehtävän käsittelyn siirtäminen tarvittaessa keskuksesta toiseen mahdollista tehokkaasti. Vakiointia tarvitaan myös, jotta automaatiota ja tukijärjestelmiä pystytään kehittämään nopeuttamaan päätöksentekoa ja turvaamaan valtakunnallisesti mahdollisimman samantasoisien palvelun.

4.2.2.3 Aluejaon tulee huomioida asukasluvun lisäksi nykyisten alueiden ilmoitusmäärät sekä väestön liikkuvuus

Väestömäärä ei ole ainoa ilmoitusmääriin vaikuttava tekijä. Alueilla joilla on paljon lomailuun liittyvää toimintaa, ilmoitusmäärät vaihtelevat kausiluontoisesti. Toisaalta

työmatkaliikenne vaikuttaa suurten kaupunkien alueella liikkuvien ihmisten määrään ja sitä kautta ilmoitusmääriin. Väestö liikkuu myös hitaammalla syklillä muuttoliikkeestä johtuen.

4.2.2.4 Aluejaon tulee huomioida pätevän henkilökunnan saatavuus

Henkilöstön saatavuuteen vaikuttavat koulutusmäärät, koulutuksen toteutus ja viraston rekrytointimalli.

Vuoteen 2015 mennessä hätäkeskuspäivystäjiä valmistuu arviolta 55 henkeä enemmän kuin tiedossa oleva poistuma on. Vuodelle 2009 poliisille annettu lisämääräraha työttömien poliisien palkkaukseen aiheuttanee kuitenkin ylimääräistä poistumaa, jonka suuruutta on vaikea arvioida. Lisäksi poliisien määrän on Poliisi 2020 -raportissa arvioitu kääntyvän lähivuosina laskuun, mikä saattaa vähentää hätäkeskuksissa toimivien poliisien määrää.

Epävarmuutta henkilökunnan riittävyyteen aiheuttaa myös se, kuinka moni työntekijä on valmis siirtymään toiselle paikkakunnalle hätäkeskusten määrän vähentyessä.

Hätäkeskuspäivystäjäkoulutukseen on hakeuduttu ympäri Suomea. Kuopiossa järjestetyn koulutuksen lisäksi pääkaupunkiseudulla järjestetyt koulutukset ovat kasvattaneet potentiaalista koulutukseen hakijoiden määrää.

1997–2008 valmistuneiden hätäkeskuspäivystäjien osalta henkilökunnan liikkuvuus on ollut hyvä. Tämän vuoksi, koulutetun henkilöstön saatavuus ei todennäköisesti ole kiinni toimialueiden rajoista. Kaksikielisen henkilökunnan rekrytoimisessa koulutukseen saattaa kuitenkin hätäkeskusaikakunnilla olla merkitystä. Hätäkeskuspäivystäjien koulutukseen rekrytointia tulisikin kehittää paremmin vastaamaan toimipaikkakohtaista tarvetta.

4.2.2.5 Aluejaon tulee huomioida hätäkeskusten toimintakyky järjestelmien vikaantuessa

Hätäkeskustoiminta tukeutuu jatkossakin teknisiin järjestelmiin, joiden vikaantumiseen tulee varautua. Siirryttäessä harvempiin toimintayksiköihin, vähenee myös ylläpidettävien järjestelmien määrä. Toimintayksiköiden koon kasvu asettaa puolestaan uusia haasteita vikatilanteiden sietokyvyille.

Järjestelmien vikaantumiseen varaudutaan toisaalta kattavalla teknisellä tuella, ja toisaalta korvaavilla järjestelmillä.

4.2.2.6 Alueiden tulee olla viranomaisten operatiivisen toiminnan kannalta vertailukelpoisia

Tulevat hätäkeskustoimialuerajat eivät estä pelastuslaitosten saumatonta yhteistyötä operatiivisessa toiminnassa.

Jatkossakin voi tulla tilanteita, joissa ilmoituksen käsittely tai tehtävän seuranta on siirretty toiseen hätäkeskukseen. Näitä tilanteita voivat olla esimerkiksi hätäpuhelun ylivuoto tai hätäkeskuksen korvaus poikkeustilanteessa.

Vieraalta alueelta tulevan ilmoituksen käsittelyä helpottaa, mikäli vastaavanlaisia ilmoituksia vastaanotetaan myös keskuksen omalta toimialueelta. Näin ollen harvinaisimpiin tehtäviin liittyvät vasteet eivät aiheuta hälyttämisessä epäselvyyksiä. Tällaisia tilanteita voivat olla esimerkiksi vaarallisiin aineisiin liittyvät onnettomuudet, merialueella tapahtuvat onnettomuudet tai pelastushelikopteritoimintaa vaativat tilanteet. Myös lähialueyhteistyöhön tulee varautua riittävästi.

4.2.2.7 Aluejaon tulee huomioida kaksikielisyys

Luonnoksen hallituksen esitykseksi laista hätäkeskustoiminnasta mukaisesti Hätäkeskuslaitos olisi Kielilain (423/2003) nojalla virka-alueellaan kaksikielinen viranomainen, joka palvelee sekä suomeksi että ruotsiksi. Laitoksessa ei olisi aluehallinnon muodostavia alueellisia yksiköitä, joiden kielellinen asema tulisi määritellä nykyisellä tavalla. Julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (424/2003) mukaan Hätäkeskuslaitoksen on koulutusta järjestämällä ja muilla henkilöstöpoliittisilla toimilla huolehdittava siitä, että sen henkilöstöllä on riittävä kielitaito tehtävien hoitamiseksi. Edelleen virantäytön yhteydessä on varmistauduttava siitä, että palvelukseen otettavalla on työtehtävien edellyttämä kielitaito.

Hätäilmoitusten käsittely virka-alueella kielellisten tarpeiden mukaan voidaan järjestää tietojärjestelmän avulla, jolloin henkilöstön kielitaitoa on mahdollista hyödyntää tehokkaasti. Uudistettava toimintamalli mahdollistaa henkilöstön osaamisen hyödyntämisen niin, että kansalliskielten lisäksi palvelua voitaneen antaa nykyistä paremmin muillakin kielillä.

4.2.3 Hätäkeskustoiminnan tehokkuus

Toiminnallinen tehokkuus on viraston resurssien käytön ja toimintojen järjestämisen tehokkuutta tarkasteleva kokonaisnäkökulma, joka muodostuu taloudellisuudesta ja tuottavuudesta sekä maksullisen toiminnan kannattavuudesta sekä toiminnan kustannusvastaavuudesta.

4.2.3.1 Aluejaon tulee tukea laitoksen johtamista

Hätäkeskuslaitosta ohjaavat jatkossakin yhteistyössä sisäasiainministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö. Ministeriöille kuuluva eri toimialojen operatiivista toimintaa

koskevasta ohjauksesta vastaaminen helpottuu, kun ohjeistukset yhtenäistetään valtakunnallisesti.

Valmistelussa olevan esityksen laiksi hätäkeskustoiminnasta tavoitteena on kehittää sisäasiainministeriön alaisen Hätäkeskuslaitoksen hallinnollisia rakenteita ja mahdollistaa toiminnan kokonaisvaltainen ohjaus- ja kehittäminen. Hätäkeskuslaitos olisi hätäkeskustoiminnasta vastaava keskusvirasto eikä erillisiä paikallisia, aluevastuussa olevia aluehallinnon kaltaisia viranomaisia enää olisi.

Tätä organisaation kokonaisvaltaista ohjausta ja kehittämistä edesauttaa, mikäli organisaation rakenne on matala ja ohjattavien yksiköiden määrä vähäinen. Asiakasryhmien palveluodotuksiin vastaaminen samanaikaisesti valtion tuottavuusohjelman toteuttamisen kanssa ei ole mahdollista ilman koko organisaatiota koskevaa suunnittelua.

4.2.3.2 Aluejako ei saa rajoittaa operatiivisen toiminnan optimaalista suunnittelua

Ilmoituksia vastaanottavia hätäkeskuksia on tällä hetkellä 15. Aluejaon seurauksena hätäkeskusten määrää vähennetään siirtymäajan jälkeen. Tämä siirtymäaikana muuttuu hätäkeskuslaitoksen rakenne, mutta myös sen toimintamallit. Nämä yhtäaikaiset muutokset vaativat huolellista suunnittelua ja tarvittaessa nopeaa reagointikykyä muihin toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin.

Palvelutason säilyminen ei saa olla uhattuna aluejakopäätöksen seurauksena.

4.2.3.3 Väestömäärän tulee olla riittävän suuri

Strategiatyöryhmän loppuraportissa hätäkeskusten aluejaon keskeisiksi tavoitteiksi on asetettu muun muassa keskusten lukumäärän vähentäminen. Tämä edellyttää yksikkökoon kasvattamista. Suuremmissa yksiköissä toiminnan tuottavuutta on helpompi lisätä ja henkilöresurssien hyödyntäminen on tehokkaampaa. Tätä väitettä tukee myös VTT:n tekemä matemaattinen mallinnus hätäilmoitusten vastaanottamisesta. Yllättävien sairauspoistumien ja poikkeuksellisten vaativien tehtävien vaikutus päivittäiseen salitoimintaan on myös vähäisempi suuremmissa keskuksissa.

4.2.3.4 Aluejaon uudistamisella pyritään kustannussäästöihin

Strategiatyöryhmän loppuraportissa hätäkeskusten aluejaon keskeisiksi tavoitteiksi on asetettu muun muassa hätäkeskustoiminnan sopeuttaminen väheneviin resursseihin. Hätäkeskuslaitoksen toimintamenoista noin 70 prosenttia muodostuu henkilöstömenoista. Loput 30 prosenttia jakautuvat lähes tasan tietohallinnon, tilavuokrien ja muiden kulujen kesken.

Vähentämällä keskusten määrää voitaisiin henkilöstömenoissa saavuttaa säästöjä, varsinkin moninkertaisesta hallinnosta. Tilavuokrista saatavat säästöt riippuvat yksittäisten vuokrasopimusten ehdoista, voimassaoloajasta sekä irtisanomismahdollisuuksista.

Aluejaon vaikutuksia tietohallinnon kustannuksiin on vaikea ennustaa, koska uusi tietojärjestelmäarkkitehtuuri voi alkuvaiheessa jopa kasvattaa kustannuksia.

4.2.3.5 Aluejaon tulee kestää aikaa

Hätäkeskustoiminnan historiassa on suunta ollut koko ajan suurempiin keskuksiin. Muutoksissa keskusten koko on kuitenkin jäänyt usein pienemmäksi kuin selvitysten perusteella olisi ollut tarkoituksenmukaista. Tähän ovat olleet vaikuttamassa milloin teknisen infrastruktuurin asettamat rajoitukset, milloin aluepolitiikka.

Kaikki muutokset ovat kalliita. Mikäli näköpiirissä on selkeä tavoite, ei toteutuksessa pitäisi tyytyä kompromissiin, minkä tiedetään joka tapauksessa jäävän väliaikaiseksi ratkaisuksi.

4.2.4 Olemassa olevat toimitilat

Hätäkeskustoimialuejaon tavoitteena on vähentää hätäkeskusten määrää. Lähtökohtana on myös se, että uusia toimitiloja ei tarvitse rakentaa. Tavoitteena on nykyisten toimitilojen hyödyntäminen muutostöiden avulla vastaamaan uusien hätäkeskusten tarpeita.

4.2.4.1 Aluejaon tulee huomioida alueen tietotekniset valmiudet/suunnitelmat

Tuleva verkottunut toimintamalli edellyttää korkeatasoiset tietoliikenneyhteydet hätäkeskusten välille.

4.2.4.2 Hätäkeskusten tulee toimia riittävän tasoissa suojatiloissa

Hätäkeskuslaitoksen tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluun sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman häiriötön hoitaminen valmiuslain (1080/1991) 40 §:n perusteella.

Tämä edellyttää hätäkeskusten toimitiloilta riittävää suojaustasoa.

4.2.4.3 Aluejaon tulee huomioida toimipisteiden tilaratkaisujen kapasiteetti ja muunneltavuus

Lähtökohtana oleva olemassa olevien toimitilojen hyödyntäminen edellyttää valittavilta tiloilta riittävää muuntojoustavuutta. Tarvittavat lisätilat niin hätäkeskussalin kuin koulutus- ja sosiaalityötilojen osalta on huomioitava.

4.2.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Henkilöstön näkökulmasta hätäkeskustoimialuejako, varsinkin sen taustalla olevat tavoitteet kustannussäästöistä, on suuri muutos tilanteessa, jossa osa hätäkeskuksista on vasta saanut toimintansa vakiinnutettua.

Jotta muutos voidaan viedä hallitusti läpi, vaaditaan siinä hyvän muutosjohtamisen periaatteiden toteutumista. Viraston johdon ja esimiesten on oltava tietoisia muutoksen tavoitteista ja heidän tulee ottaa vastuun muutoksen toteutuksesta kaikilla tasoilla. Muutoksen kohteena olevaa työtä tekevät henkilöt tulee ottaa mukaan asiantuntijoina arvioimaan, millä tavoin ja millä aikataululla muutos on toteutettavissa. Henkilöstösuunnittelun, sijoittamistoimenpiteiden ja niiden seurannan pitää tapahtua myös yksilötasolla.

Kun muutoshanke organisoidaan hyvin, eli varmistetaan tavoitteet, vastuut, riskien arviointi, aikataulu, muutoksen vaikutukset sekä arviointi ja raportointi, on hyvän lopputuloksen edellytykset olemassa.

Poliisihallinnon kaksivaiheista uudistushanketta (ns. PORA-hanke) on pidetty hyvänä esimerkkinä muutoksenhallinnalle ja se voisi toimia esimerkkinä Hätäkeskuslaitoksen muutoksenhallinnalle.

5 TYÖRYHMÄN ESITYS HÄTÄKESKUSTEN TOIMIALUEJAOSSI

Hätäkeskuslaitoksen toimintamenoille varattu perusrahoitus pienenee tulevina vuosina voimassa olevien valtiontalouden kehyspäätösten nojalla, mikä yhdessä valtion tuottavuusohjelman kanssa vähentää Hätäkeskuslaitoksen henkilöstömäärää. Työmäärän tasaaminen suurten ja pienten hätäkeskusten välillä tulee olemaan entistä haasteellisempaa. Nykyisellä organisaatorakenteella ja toimintatavalla kustannukset tulevat nousemaan budjettirahoituksen pienenemisestä huolimatta.

Työryhmä sai tehtäväkseen valmistella ehdotuksen uudeksi Hätäkeskuslaitoksen toimialuejaoiksi. Valtioneuvoston vuonna 2007 eduskunnalle antaman

hätäkeskusselonteon mukaisesti hätäkeskustoimintaa tulee kehittää ja toiminnan tuottavuutta lisätä Hätäkeskuslaitoksen rakenteita uudistamalla.

Toimeksiantona oli, että valtakunnan alue jaetaan uudelleen tarkoituksenmukaisella tavalla. Peruslähtökohtana pidettiin sitä, että toteutettava aluejakomuutos ei vaaranna hätäkeskustoiminnan palvelutasoa. Edelleen lähtökohtana on, että kaksikielinen palvelu turvataan ja hälytystoiminnan nopeutta parannetaan.

Strategiatyöryhmän loppuraportissa esitetyn perusteella ministeriö päätti, että hätäkeskuspalveluiden ja tehokkaan viranomaisyhteistyön varmistamiseksi hätäkeskustoiminnan alueita tulee laajentaa ja niiden määrää vähentää, hätäkeskusten toimintamallit uudistetaan ja yhtenäistetään valtakunnallisesti, hätäkeskustoiminta sopeutetaan väheneviin resursseihin ja väestön sekä viranomaisten palveluodotuksiin vastataan.

Viranomaisten yhteisen hätäkeskustoiminnan kehittäminen yhdenmukaisten toimintamallien mukaisesti edellyttää valtakunnallisesti yhtenäistä tietojärjestelmää. Tämän lisäksi on ensiarvoisen tärkeää, että hätäkeskustoimialuejaon toimeenpanon yhteydessä viranomaisten yhteisen hätäkeskustoiminnan toimintamallit yhtenäistetään ja uudistetaan yhdessä yhteistyöviranomaisten kanssa valtakunnallisesti. Tämä mahdollistaa hätäkeskustoiminnan yhtenäisen palvelutason varmistamisen myös poikkeuksellisissa tilanteissa.

Muutoksen toimeenpano edellyttää kaikkien osapuolien aktiivista osallistumista. Hätäkeskuslaitoksen sekä yhteistyöviranomaisten johdon ja esimiesten tulee ottaa vastuu muutoksen toteutuksesta kaikilla tasoilla. Muutoksen kohteena olevaa työtä tekevät henkilöt ovat myös avainasemassa muutoksen läpiviennin onnistumisessa.

Hätäkeskustoiminnan merkittävien kehittämistarpeiden vuoksi on työryhmän mielestä perusteltua, että aluejakopäätös tehdään nykyisen hätäkeskuslainsäädännön mukaisesti ja valtioneuvoston päätöksellä.

Työryhmän esitys perustuu edellä raportissa esiteltyihin aluejaon peruslähtökohtiin ja työryhmän edustajien esille tuomiin perusteisiin.

Työryhmä on samaa mieltä muun muassa seuraavista keskeisistä linjauksista:

- Poliisitoimen, pelastustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen aluerajoja ei rikota hätäkeskustoimialueita määriteltäessä.
- Helsingin, Espoon ja Vantaan tulee kuulua samaan hätäkeskustoimialueeseen.
- Toimialueiden väestömäärät ovat Uuttamaata lukuun ottamatta vähintään 650 000 - 700 000 asukasta

Työryhmä on yksimielinen siitä, että keskeisten Hätäkeskuslaitoksen yhteistyöviranomaisten eli poliisin, pelastustoimen, sosiaali- ja terveystoimen omista aluejaoista ei tule ilman vahvoja perusteita poiketa hätäkeskustoimialueita määriteltäessä.

Pääkaupunkiseudun osalta työryhmä pitää tarpeellisena alueen viranomaisyhteistyön turvaamiseksi Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupunkien kuulumista jatkossa samaan hätäkeskustoimialueeseen. Näiden kriteerien perusteella Uusimaa muodostaisi siirtymäkauden jälkeen yhden hätäkeskustoimialueen.

Työryhmän käsityksen mukaan väestömäärät toimialueilla tulisi olla mahdollisimman lähellä toisiaan. Puolentoista miljoonan asukkaan toimialue esimerkiksi Pohjois-Suomessa tarkoittaisi kuitenkin alueen ulottamista Utsjoelta Jyväskylän korkeudelle. Tätä työryhmä ei pitänyt hätäkeskustoiminnan kehitystyön ja toiminnan kannalta perusteltuna.

Kun Suomi jaetaan Uudenmaan ulkopuolella väestö- ja ilmoitusmäärien mukaan edellä mainittuun vähintään 650 000 - 700 000 asukkaan alueisiin, päädytään koko Suomen jakamiseen enintään kuuteen hätäkeskustoimialueeseen.

Uudet toimialueet voitaisiin ottaa käyttöön vuoden 2010 alusta ja toiminnalliset muutokset voitaisiin toteuttaa valtioneuvoston selonteon mukaisesti vuoteen 2015 mennessä. Samoin on pidetty perusteltuna, että siirtymäkauden loppuun mennessä hätäkeskusten määrä olisi sama kuin toimialueiden määrä, ellei tästä pääsäännöstä poikkeamiseen olisi erityisiä perusteita. Siirtymäkauden aikana nykyiset hätäkeskukset jatkaisivat hätäilmoitusten vastaanottoa, ellei uudistuksen toimeenpanoa jollakin alueella ole perusteltua toteuttaa aikaisemmin.

Sisäasiainministeriön 15.5.2009 antaman päätöksen hätäkeskustoiminnan kehittämisestä mukaisesti aluejaon tultua vahvistetuksi sisäasiainministeriö määrittelee hätäilmoituksia vastaanottavat toimintayksiköt sekä aluejaon uudistamisen tavoiteaikataulun.

Uudistuksen toteuttamissuunnitelmat sisältävät aikataulutuksen lisäksi muun muassa hätäkeskusten luokittelun ylläpidettäviin ja kehitettäviin keskuksiin sekä henkilöstösuunnitelman. Ylläpidettävien keskusten roolia muutetaan hallitusti tukemaan kehitettävien keskusten toimintaa. Siirtymäkauden aikana keskusten palvelukyky varmistetaan lisäämällä operatiivista yhteistyötä keskusten välillä Hätäkeskuslaitoksen tietojärjestelmän sallimassa laajuudessa.

Hätäkeskuslaitoksen hallinnollisten tehtävien kehittäminen tulisi työryhmän mielestä aloittaa heti, kun aluejako on vahvistettu. Valmisteilla olevan hätäkeskuslain uudistuksen nojalla Hätäkeskuslaitoksen voimavaroja voitaisiin suunnata osin päällekkäisestä hallinnosta enemmän operatiiviseen toimintaan. Organisaatorakennetta

ja toimintaprosesseja kehittämällä myös hallinnollisten asioiden hoitamista olisi mahdollista koota ja keventää.

TYÖRYHMÄN ESITYS:

- 1) Uudenmaan alue muodostaa siirtymäkauden jälkeen yhden hätäkeskusalueen.
- 2) Uudenmaan ulkopuolella Suomi jaetaan enintään viiteen väestömäärältään mahdollisimman tasakokoiseen hätäkeskusalueeseen. Hätäkeskuslain 5§:n 1 momentin mukaisesti valtioneuvosto tekee päätöksen hätäkeskusalueista, minkä jälkeen sisäasiainministeriö tekee päätöksen hätäkeskuslain 5§:n 2 momentin mukaisesti hätäkeskusten sijainnista hätäkeskusalueilla. Nämä päätökset tehdään mahdollisimman pian, kuitenkin vuoden 2009 kuluessa.
- 3) Uusien hätäkeskusalueiden käyttöönotto tapahtuu valtioneuvoston päätöksen mukaisesti. Ne muuttuisivat uuden hätäkeskuslainsäädännön mukaisiksi toimialueiksi uudistetun lainsäädännön tullessa voimaan.
- 4) Hätäkeskustoiminnan rakenteellinen uudistaminen tulisi työryhmän mielestä käynnistää välittömästi valtioneuvoston päätöksen jälkeen. Siirtymäkausi jatkuu vuoden 2015 loppuun, ellei tästä poikkeamiseen ole erityisiä perusteita.
- 5) Siirtymäkauden aikana nykyiset hätäkeskukset jatkaisivat hätäilmoitusten vastaanottoa, ellei uudistuksen toimeenpanoa jollakin alueella ole perusteltua toteuttaa aikaisemmin.

Suomen Hätäkeskusammattilaisten liitto HAL ry, edustajanaan Suomen Palomiesliitto SPAL ry, kannanotto hätäkeskustoiminnan ja aluejakopäätöstä valmistelleen työryhmän raportista.

Kaikkiaan aluejakokriteerit ovat olleet työryhmän työn aikana tarkoituksenmukaiset ja ovat lähestyneet oikean suuntaisesti toiminnan periaatteita eri viranomaistahojen näkökulmasta.

Nyt on tavoitteeksi asetettu toimintojen tehostaminen, turvallisuuden ylläpito ja kustannussäästöt. Raportissa ei ole perusteltuja malleja edellä mainittujen tavoitteiden toteutumiseksi.

On selkeästi havaittavissa, että on edelleen epäselvää jaetaanko uudestaan hätäkeskusalueet ja/tai vähennetäänkö hätäkeskusten lukumäärää vai molempia? Vaikuttaa siltä, että toimialueiden uudelleen jakoa ei pystyttäisi riittävästi perustelevaan muutoin kuin hätäkeskuksia vähentämällä.

Hätäkeskusten lukumäärän vähentäminen ei varsinaisesti ollut työryhmän tehtävä.

Henkilöstön johtamiseen liittyvät seikat ovat olleet korostetusti esillä hätäkeskustoimintaan liittyvissä arvioinneissa viime aikoina. Mikäli on tarkoitus vähentää hätäkeskusten lukumäärää, niin se tulee tehdä avoimesti hyvää henkilöstöpolitiikkaa noudattaen. Toisin sanoen, on erittäin tärkeää, että tehdään selkeä ero uusien hätäkeskustoimialueiden muodostamiselle ja hätäkeskusten määrän vähentämiselle. Kiinnitimme tähän huomiota 17.6.2009 työryhmän sihteerille antamassamme kirjallisessa väliarviossa.

Edustamamme hätäkeskusammattilaiset toteavat kantanaan, että raportin loppuun työstäminen aluejaon suhteen on jäänyt kesken. Jatkotyötä täytyisi edelleen tehdä erityisesti selkeän ja perustellun aluejaon esittämiseksi. Hätäkeskusten lukumäärän sekoittaminen tähän yhteyteen ei ole mielekäästä. Mikäli on jatkossa aikomus vähentää hätäkeskusten lukumäärää, niin tämä on tuotava esille avoimesti. Hätäkeskusten lukumäärän muuttaminen hallitusti vaatii kaikkien osapuolten mukaan tulon ja sitoutumisen.

Lopputulemana olemme sitä mieltä, että aluejakotyöryhmän tulisi vielä jatkaa työtään. Mahdollinen hätäkeskusten lukumäärään liittyvä spekulatio todetaan avoimesti ja perustetaan kaikkien osapuolten yhteinen työryhmä valmistelemaan asiaa. Edellä mainitun perusteella emme voi yhtyä raporttiin.

31.8.2009

Suomen Hätäkeskusammattilaisten liitto HAL ry psta:

Toiminnanjohtaja Petri Hynninen

Suomen Palomiesliitto SPAL ry

SISÄASIAINMINISTERIÖ
Sisäinen turvallisuus
PL 26
00023 VALTIONEUVOSTO

ERIÄVÄ MIELIPIDE HÄTÄKESKUSTOIMINNAN KEHITTÄMISTÄ KOSKEVAAN ALUEJAKOTYÖRYHMÄN LOPPURAPORTTIIN

Julkisten- ja hyvinvointialojen liitto JHL ry ei voi allekirjoittaa aluejakotyöryhmän raporttia, koska se katsoo muun muassa asian käsittelyjärjestyksessä tapahtuneen menettelytapavirheen. Aluejakoesitys on jo siunattu uudessa Sisäasiainministeriön lähettämässä lakiluonnoksessa uudeksi hätäkeskuslaiksi, vaikka itse aluejakotyöryhmän raportti luovutetaan ministerille myöhemmin. JHL ry perustelee myös seuraavilla seikoilla työryhmäraportin allekirjoittamatta jättämistä:

Tuottavuusohjelman toteuttaminen ei ratkaise toiminnallisia ongelmia

JHL:n mielestä työryhmän esittämä aluejakomalli ei ratkaise Hätäkeskuslaitoksen nykyisiä toiminnallisia ongelmia. Uuden aluejakomallin ohjaavana mallina on ollut pelkästään valtion tuottavuusohjelma. Mielestämme nykyinen tuottavuusohjelma ei ole kehittämisohjelma, vaan pelkkä henkilöstön saneerausohjelma.

Hallintovaliokunnan mielestä nykyinen Hätäkeskusjärjestelmä on vakiinnutettava

Hätäkeskuslaitoksen osalta Eduskunnan hallintovaliokunta on vuoden 2008 mietinnössään (HaVM 3/2008 vp) todennut, että hallituksen velvollisuutena on huolehtia siitä, että hätäkeskusuudistuksen toimeenpanoa jatketaan valiokunnan mietinnön mukaisesti. Tämä merkitsee muun muassa sitä, ettei tuottavuusohjelmassa olevia hätäkeskushenkilöstön vähennyksiä saa tehdä. Päinvastoin valiokunnan mielestä hätäkeskuspäivystäjiä tarvitaan noin 100 lisää.

Muutoinkaan valiokunnan lausunnon mukaan Hätäkeskuslaitos ei kykene selviytymään lakisääteisistä tehtävistään ilman lisärahoitusta. Henkilökunnan pysyvyydestä, koulutuksesta ja kilpailukykyisestä palkkauksesta ei

kyetä huolehtimaan kehityksen puitteissa. Häätäkeskusjärjestelmän toiminnan vakiinnuttaminen ja tietojärjestelmien uudistaminen ovat velvoitteita, joiden toteuttaminen on tehtävä niin pian kuin se inhimillisesti katsoen mahdollista.

Eduskunnan hallintovaliokunta on häätäkeskusuudistusta koskeneessa mietinnössään korostanut sitä, että yhtenäiseen häätäkeskusjärjestelmään siirtymistä tarkoittanut häätäkeskusuudistus toteutettiin lyhyehkössä ajassa, eikä uudistus ole vielä asetettujen tavoitteiden valossa valmis. Hallintovaliokunta toteaa aivan oikein, että häätäkeskusuudistuksen toteuttaminen on ollut mittava ja vaativa tehtävä. Hallintovaliokunnan mukaan työ on vielä vuonna 2008 ollut kesken ja sitä on valiokunnan mielestä jatkettava alkuperäisten perustavoitteiden mukaisesti.

Hallintovaliokunta toteaa mietinnössään, että tällä hetkellä häätäkeskusten henkilöstö ja häätäkeskusten toimivuus eivät kestä aluejakomuutoksia. Valiokunta on mietinnössään edellyttänyt, että hallitus saattaa mahdolliset häätäkeskusten aluejakoa koskevat kysymykset valiokunnan käsiteltäviksi perustuslain 47 § 2 momentin tarkoittamalla selvitysmenettelyllä. Eduskunnan hallintovaliokunnan näkemys häätäkeskusten aluejaon muuttamisesta ja siihen liittyvästä päätöksentekomenettelystä näyttäisi siis olevan jyrkässä ristiriidassa sen kanssa, mitä nyt käsillä olevassa aluejako-raportissa esitetään.

JHL yhtyy edellä kuvattuihin hallintovaliokunnan kannanottoihin ja katsoo, että häätäkeskustoiminnan kehittämistä nykyisellä pohjalla tulee jatkaa.

Koko valtakunnan alue vaarantaa kansalaisten palveluturvan

Aluejakotyöryhmän raportti ei kuvaa selvästi kaikkia niitä asioita, joita hallituksen esityksessä uudeksi laiksi häätäkeskustoiminnasta henkilöstölle seuraa. Hallituksen esitysluonnoksen perustelujen mukaan lakiehdotus mahdollistaisi kiinteästä aluejaosta ja häätäkeskusten lukumäärästä riippumattoman toimintamallin. Hallituksen esityksen perusteluissa puhutaan ”valtakunnallisesti verkottuneesta häätäkeskustoiminnasta” nykyisen kaksipiortaisen organisaation ja kiinteän aluejaon sijaan. Valitettavasti lakiehdotuksessa ei kuitenkaan kerrota, mitä tämä ”valtakunnallisesti verkottunut häätäkeskustoiminta” käytännössä tarkoittaisi. Ainoa konkreettinen esitys, mikä hallituksen esityksen perusteluista ilmenee, on se, että häätäkeskuspäivystäjän tehtäväalueena voisi tulla levaisuudessa olla vaikka koko valtakunnan alue Ahvenanmaata lukuun ottamatta.

JHL:n mielestä häätäkeskuspäivystäjien tehtäviä ei pidä laajentaa koskemaan nykyistä suurempia maantieteellisiä alueita. Jos maahanmuuttajien häätäkeskuspalvelujen kehittämisen katsotaan edellyttävän sitä, että joillakin kielillä olisi mahdollista saada keskitettyjä häätäkeskuspalveluja, voidaan tämä toteuttaa ilman, että samalla pyritään saamaan sisäasiainministeriölle toimivalta laajentaa yleisemminkin häätäkeskuspäivystäjien maantieteellisesti laaja-alaisia tehtäviä.

Hätäkeskuspäivystäjät ovat viime vuosina joutuneet poikkeuksellisen usein vastaamaan käräjäoikeuksissa niistä ongelmista, joita hätäkeskusten toimintaan ja palvelujen välittämiseen on liittynyt. Hätäkeskuspäivystäjille on vaadittu rikoslain perusteella rangaistuksia tuomioistuimissa virkarikoksista, kuoleman tai ruumiinvamman tuottamuksista tai muista vastaavista rikoksista. Useimmiten näissä käräjäoikeusjutuissa on kuitenkin ollut kyse päivystäjän työn luonne huomioon ottaen ymmärrettävästä arviointivirheestä tai siitä, että päivystäjältä vaaditaan esimerkiksi sairaustapauksien kohdalla lähes lääkärin osaamiseen verrattavaa kykyä arvioida hätäilmoituksen tekijän sairauden laatua ja avuntarpeen kiireellisyyttä. Hätäkeskuspäivystäjiä koskevia oikeusjuttuja on viime vuosina ollut useita, mutta loppujen lopuksi niissä ei liene kertaakaan ollut kyse hätäkeskuspäivystäjän tahallisesta tai törkeän tuottamuksellisesta teosta tai laiminlyönnistä hätäilmoituksen vastaanottamisessa tai palvelun välittämisessä.

Oikeusjutut ovat JHL:n mielestä osoitus siitä, että hätäkeskuspäivystäjän työhön liittyy selvästi normaalia valtionhallinnon viranhoitoa suurempi riski joutua rikosoikeudelliseen oikeusprosessiin työhön liittyvien tapahtumien johdosta. Käyttäessään hätäkeskuspäivystäjän työhön liittyvää harkintaa, päivystäjä voi joutua rikosoikeudelliseen vastuuseen arviointivirheestä tai muusta sellaisesta virheestä, joka ei välttämättä millään tavoin ole osoitus virkamiehen osaamattomuudesta tai huolimattomuudesta, vaan joka pikemminkin johtuu hätäkeskuspäivystäjän työn erityisluoneesta.

JHL:n mielestä hätäkeskuspäivystäjiä koskevissa oikeusjutuissa on taustalla myös henkilöstöressurssien riittämättömyydestä, puutteellisesta koulutuksesta tai ohjeistuksesta tai jopa työnjohdollisista ongelmista juontavia tekijöitä. Hätäkeskuspäivystäjän työhön liittyy harkintaa, joka tapahtuu päivystäjän tiedossa hätäilmoituksen vastaanottohetkellä olevien tosiasioiden pohjalta. Jälkikäteen päivystäjän menettelyn oikeellisuutta arvioidaan niiden tietojen varassa, jota hätätilanteesta on myöhemmin eri lähteistä saatu. Seurauksena voi olla, että hätäkeskuspäivystäjän työlle asetetaan kohtuuton huolellisuusvaatimus, jota päivystäjän käytännön työssä voi itse asiassa olla mahdotonta toteuttaa. Hätäkeskuspäivystäjä voi joutua vastaamaan käräjäoikeudessa sellaisesta virantoimitukseen liittyvästä inhimillisestä virhearvioinnista, joka missään muussa ammatissa ei aiheuttaisi virkamiehelle vastaavia haitallisia seuraamuksia.

JHL:n mielestä tämä tilanne on varmasti omiaan vaikuttamaan myös siihen, miten henkilöstöä saadaan rekrytoitua hätäkeskusten palvelukseen. Tämän vuoksi olisimme toivoneet, että tähän hätäkeskushenkilöstön kannalta varsin vakavaan asiantilaan olisi jollakin tavoin paneuduttu myös nyt kyseessä olevan hätäkeskustoimintojen uudistuksen valmistelun yhteydessä.

JHL haluaa kiinnittää huomiota erityisesti siihen, että osa edellä mainittuihin oikeusjuttuihin liittyvistä tilanteista on aiheutunut joko suoraan tai välilli-

sesti siitä, että hätäkeskuspäivystäjä ei tunne tai hänellä ei ole tuntumaa koko siihen maantieteelliseen alueeseen, josta hätäpuheluita voi tulla. Yhtenä lisänä tässä paikallistuntemuksessa on ja tulee jatkossakin olemaan kuntien yhdistymiset ja niiden mukanaan tuomat lisäongelmat osoitteiden osalta. Hätäkeskuspäivystäjiä koskevien oikeusjuttujen yhteydessä on käynyt ilmeiseksi, että osoite- tai paikka tietoja koskevat atk-pohjaiset tietojärjestelmät eivät aina ole riittävän tarkkoja tai luotettavia onnettomuuspaikan määrittämisessä. Tämän vuoksi hätäkeskuspäivystäjän tuntemus tai tuntuma hätäkeskuksen toimialueeseen voi olla erittäin hyödyllinen, jopa välttämätön lisä onnettomuuspaikkatietojen määrittämisessä ja avun perille saattamisessa. Tästäkin syystä työryhmän esitys uudesta aluejaosta on JHL:n mielestä rohkea.

JHL on edellä katsonut, ettei hätäkeskuksia pitäisi ryhtyä jälleen lyhyen ajan sisällä toista kertaa uudelleen organisoimaan kun hätäkeskuspalveluiden saatavuudessa on vielä ollut suuriakin ongelmia edellisen uudistuksen jäljiltä.

Julkisten- ja hyvinvointialojen liitto JHL ry

Jorma Viiala
neuvottelupääällikkö

Sami Matikainen
sopimustoimitsija

JUKO

31.8.2009
ERIÄVÄ MIELIPIDE

SISÄASIAINMINISTERIÖ
Hätäkeskustoiminnan kehittämis- ja aluejakopäätöksen valmistelutyöryhmä

Sisäasiainministeriö on 15.5.2009 asettanut hätäkeskustoiminnan kehittämis- ja aluejakopäätöksen valmistelutyöryhmän (Asettamispäätös SM029:00/2009).

Työryhmän tehtäväksi on määritelty ” Sisäasianministeriö asettaa hanketyöryhmän, jonka tulee valmistella ehdotus uudeksi aluejaoksi. Toimeksiannon lähtökohtana on, että valtakunnan alue jaetaan tarkoituksenmukaisella tavalla. Työryhmä ottaa työnsä lähtökohdaksi strategiatyöryhmän loppuraportin. ”

Työryhmä on laatinut työstään sisäasiainministeriölle raportin, johon JUKO jättää eriävän mielipiteen seuraavin perusteluin:

Työryhmän raportin sisältö ja kannanotot eivät perustu sisällöltään eikä laajuudeltaan työryhmälle annettuun tehtävämäärittelyyn. Raportin lähtökohdissa on runsaasti epärealistisia, ristiriitaisia ja arkipäivän hätäkeskustoiminnasta irrallaan olevia oletuksia ja johtopäätöksiä, jotka aiheuttavat riskejä uudistuksen onnistuneelle toteuttamiselle ja samalla hätäkeskuspalveluiden turvaamiselle.

Raportin kannanotot ovat ristiriidassa hallintovaliokunnan mietinnön HaVM 3/2008 vp ja eduskunnan sen pohjalta 10.4.2008 tekemän lainvoimaisen päätöksen kanssa.

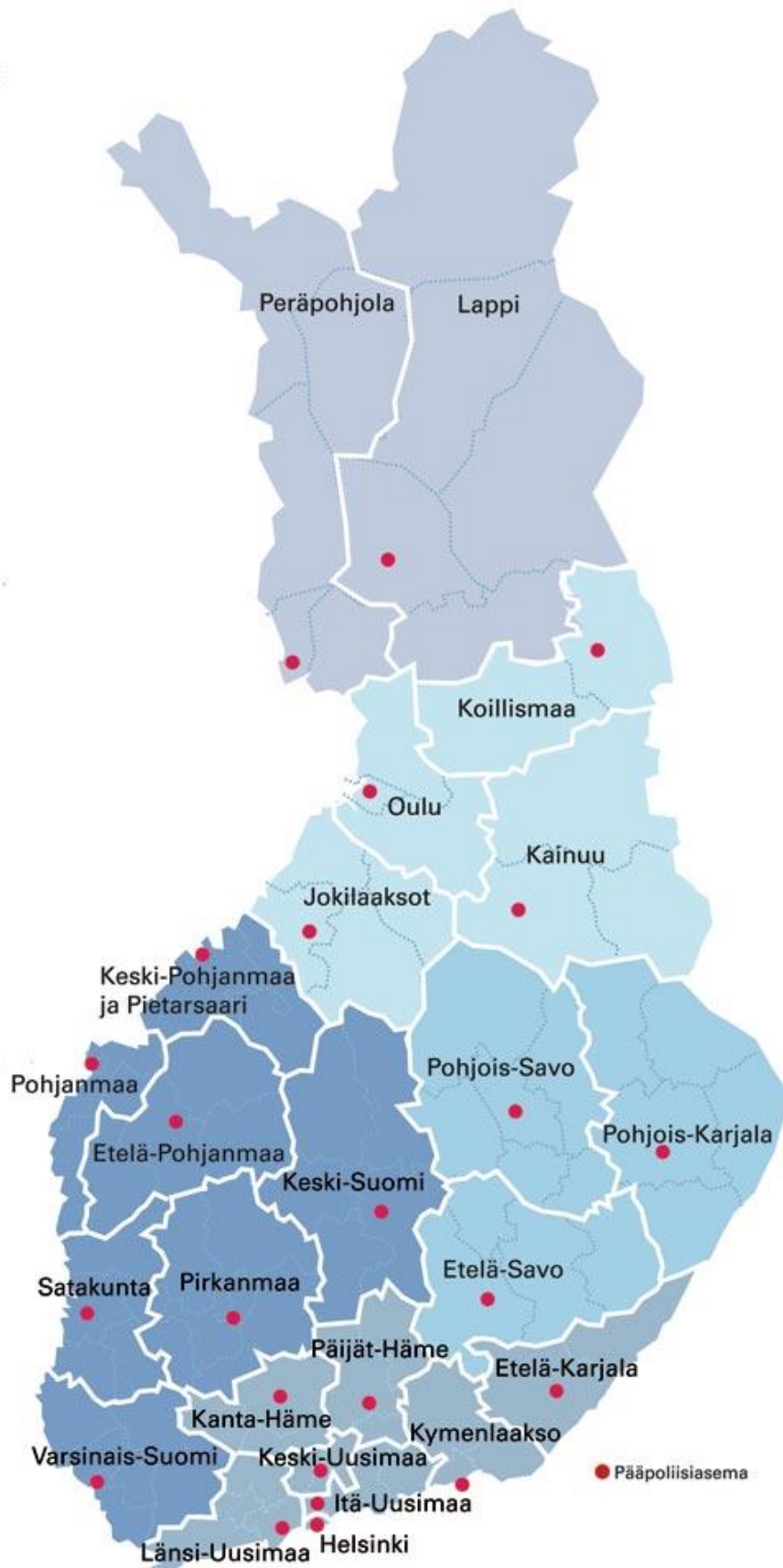
Raportista puuttuu olennaisia aluejaon uudistamisen pohjana tarvittavia selvityksiä muun muassa : suunnitelma aluejaosta, vaikuttavuusarviointi, muutosten taloudellinen arviointi, toimitilaselvitys, kustannusarviot vaativien tietoliikenneyhteyksien toteuttamisesta ao. aluejaolla, arviointi henkilöstövaikutuksista, henkilöstösuunnitelma sekä riskianalyysi.

Helsingissä 31.8.2009

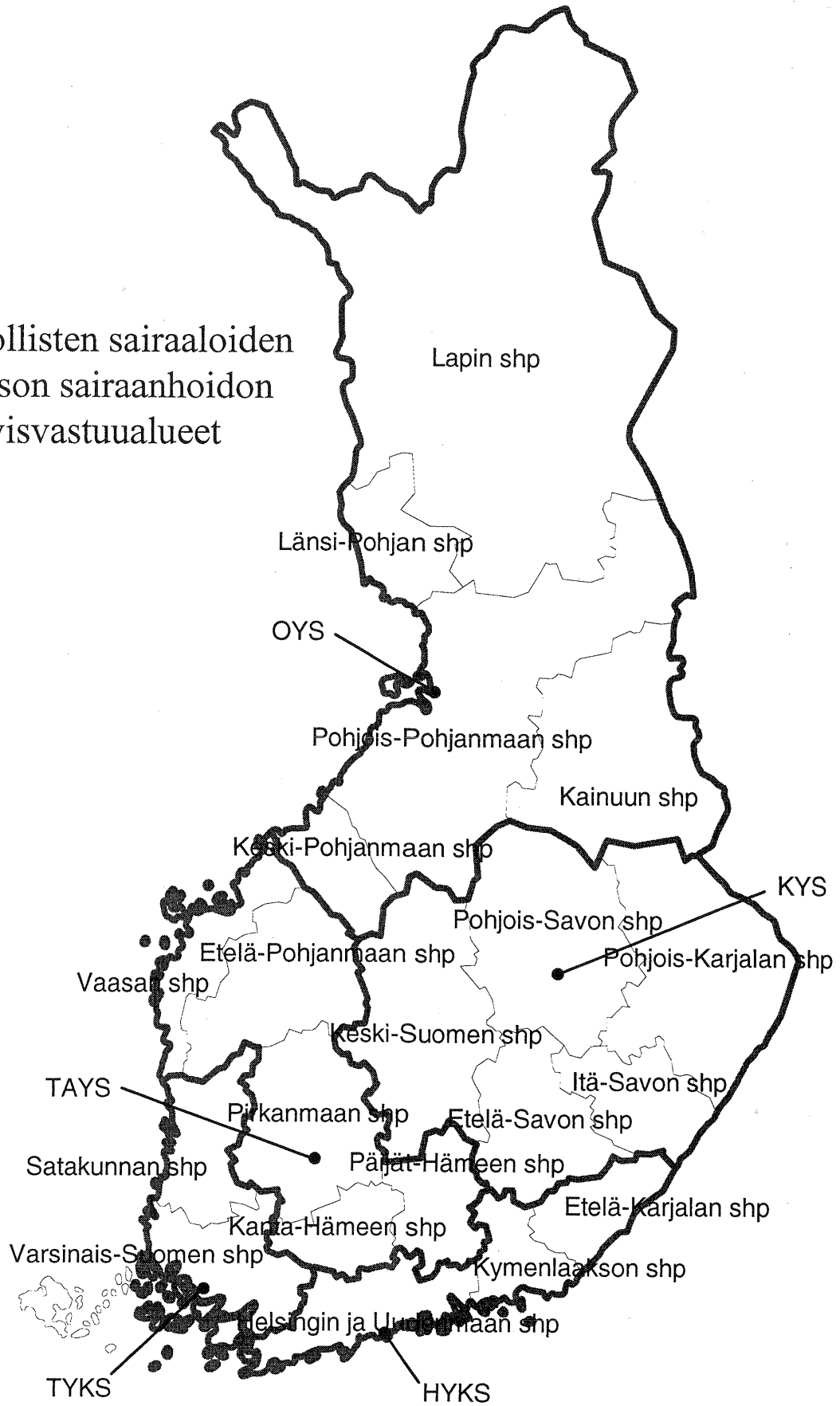

Kai Paldanius, JUKO

Poliisilaitokset

Yliopistollisten sairaaloiden
erityistason sairaanhoidon
erityisvastuualueet

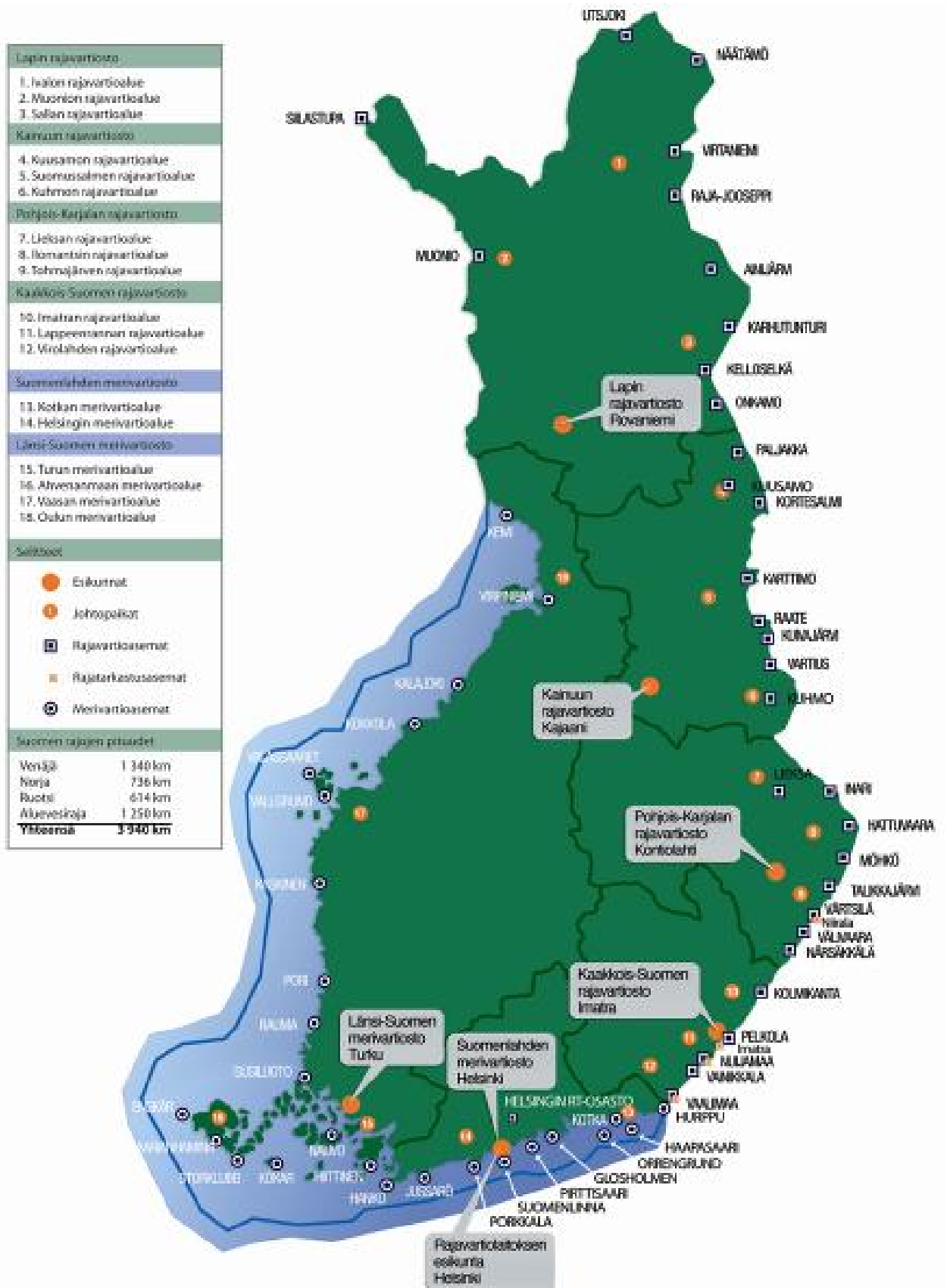

**Pelastustoimen
alueet:**

1. Helsinki
2. Länsi-
Uusimaa
3. Keski-
Uusimaa
4. Itä-Uusimaa
5. Varsinais-
Suomi
6. Kanta-Häme
7. Päijät-Häme
8. Kymenlaakso
9. Etelä-Karjala
10. Etelä-Savo
11. Keski-Suomi
12. Pirkanmaa
13. Satakunta
14. Etelä-
Pohjanmaa
15. Pohjanmaa
16. Keski-
Pohjanmaa
17. Pohjois-Savo
18. Pohjois-
Karjala
19. Jokilaaksot
20. Kainuu
21. Oulu-
Koillismaa
22. Lappi

Rajavartiolaitos

Hätäkeskusalueet

1. Etelä-Savo
2. Helsinki
3. Häme
4. Itä- ja Keski-Uusimaa
5. Kaakkois-Suomi
6. Keski-Suomi
7. Lappi
8. Länsi-Uusimaa
9. Pirkanmaa
10. Pohjanmaa
11. Pohjois-Karjala
12. Pohjois-Pohjanmaa ja Kainuu
13. Pohjois-Savo
14. Satakunta
15. Varsinais-Suomi

